

Hoogleraar Jonathan Soeharno

‘Integriteit is de ruggengraat van het notariaat’

12 Resultaten pilot
‘Financieel misbruik
ouderen’

20 Hoogleraren
over toekomst

24 Oratie
Niek Zaman

20

CONCERT GEBOUW PLEIN 20 AMSTERDAM

- A five star office location
- State of the art
- Historic monument
- 2,300m² dividable floor areas

Verhuurinformatie:

DTZ : +31 (0)20 664 46 44 NL real estate: +31 (0)20 707 30 00 CBRE: +31 (0)20 626 62 91

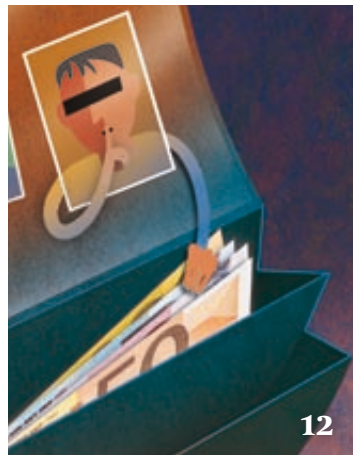
editie 3, april 2015

*'Cliënten moeten
jou kunnen vertrouwen'*

6

- 4 Nieuws
- 11 Stelling: 'Het is moeilijker integer te zijn wanneer je als eenpitter werkt'
- 15 Column Nora van Oostrom-Streep
- 16 Overname Fred de la Bretonière
- 19 Koffie: Benjamin Jochemsen
- 24 Oratie Niek Zaman
- 26 En verder: Jurjen Geert Bakker
- 28 Specialisten
- 31 Column Jef Oomen
- 32 KNB-nieuws
- 36 Tuchtrecht
- 38 Personalia
- 38 Kanocolumn

12

20

6 'Integriteit is de ruggengraat van het notariaat'

Het publieke vertrouwen in de juridische beroepen nam de afgelopen decennia af. Daarom staat integriteit hoog op de agenda, ook bij de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). Tijdens de Algemene Ledenvergadering zet hoogleraar Rechtspleging en Rechtsfilosofie Jonathan Soeharno zijn gehoor op scherp.

12 Bind de kat niet op het spek

De notaris is een goede partner als het gaat om het voorkomen van financieel misbruik van ouderen, blijkt uit een pilot die het afgelopen jaar werd gehouden. Want wie tijdig zijn financiële en immateriële zaken vastlegt, valt niet gemakkelijk ten prooi aan inhalige kroost en andere hebzuchtigen.

20 'De notariële jurist zal altijd blijven bestaan'

Op 12 maart werd tijdens het Landelijke Notarieel Studentencongres gesproken over het verleden, het heden en de toekomst van het notariaat. De crème de la crème van het notarieel onderwijs was aanwezig. *Notariaat Magazine* legde de hoogleraren een aantal stellingen voor.

Op de cover

*Jonathan Soeharno, hoogleraar
Rechtspleging en Rechtsfilosofie.
Hij heeft het op p. 6 over integriteit.*

Tweede Kamer kritisch over voorlichting ambtenaren burgerlijke stand

FAMILIERECHT

Tweede Kamerleden zijn kritisch over de voorlichting door de ambtenaren van de burgerlijke stand bij het wetsvoorstel 'scheiden zonder rechter'. PvdA, SP, CDA, D66, ChristenUnie, PVV en SGP zeggen waarde te hechten aan goede voorlichting, zodat gelijkwaardigheid van partners gewaarborgd blijft. De VVD vindt het wenselijk dat er een door een notaris ondertekende overeenkomst komt om latere negatieve consequenties te voorkomen.

Door het wetsvoorstel wordt bescherming die voorheen door een notaris of advocaat werd geboden, vervangen door voorlichtingsmateriaal dat door de overheid beschikbaar wordt gesteld. Maar folders en websites

kunnen ongelezen blijven en vervangen het persoonlijk gesprek met een deskundig juridisch adviseur nooit. Dat vinden de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en de Vereniging voor Mediators in het Notariaat (VMN). KNB en VMN zijn blij dat de politiek hun zorgen deelt.

GEREGISTREERD PARTNERSCHAP

De KNB vindt dat in het wetsvoorstel moet worden aangesloten bij de procedure voor de buitengerechtelijke ontbinding van het geregistreerd partnerschap: daar moeten partijen een verklaring overleggen die ook door een advocaat of notaris is ondertekend. De beroepsorganisatie pleit voor handhaving van deze verplichting voor het geregistreerd partnerschap en uitbreiding daarvan naar de buitengerechtelijke ontbinding van het huwelijk. De Tweede Kamerfracties van VVD en SP sluiten hierbij aan. Het ministerie van Veiligheid en Justitie zal op korte termijn alle vragen van de Kamerleden beantwoorden. ●

Bijna tachtig notariskantoren aangesloten via *Notarisapp*

DIGITAAL

Bijna tachtig notariskantoren door heel Nederland lanceerden inmiddels via het landelijke initiatief De NotarisApp een eigen applicatie voor tablet of smartphone. Met deze app krijgt de gebruiker informatie over het kantoor, kan direct contact worden opgenomen, verschijnen er nieuwsartikelen en brochures over belangrijke onderwerpen. Daarnaast kunnen alle noodzakelijke documenten als voorbereiding op een bezoek rechtstreeks naar het kantoor worden gestuurd. ●

“Ard snapt dat dingen haalbaar moeten zijn. Hij is geen scherpslijper op de verschillen.”

PvdA-Kamerlid Jeroen Recourt over de nieuwe minister van Veiligheid en Justitie Ard van der Steur, *Trouw* 21 maart

Landelijk Notarieel Studentencongres viert lustrum

ONDERWIJS

Op 12 maart was het vijftigste Landelijk Notarieel Studentencongres (LNSC) met als thema 'Het notariaat: verleden-heden-toekomst'. Tien notariële hoogleraren en docenten waren naar Groningen gekomen om met de 150 studenten over dit onderwerp te spreken. Ook konden de studenten twee workshopsronden volgen. Daarna was er nog een recruitmentborrel met 15 kantoren. De dag werd afgesloten met een feest. ●

FOTO Thomas Mulders

Naamswijziging en nieuwe focus BOEKEL

ONDERNEMEN

Advocaten- en notariskantoor Boekel de Nerée heeft de kantoornaam per 1 april verkort tot BOEKEL. Naast de naamswijziging zal BOEKEL de focus beperken tot vastgoed en dienstverlening aan het bedrijfsleven. Ook wordt afgestapt van het *lockstep* beloningsmodel waarbij partners ongeacht hun prestaties, maar op basis van anciënniteit recht hebben op een gegarandeerd winstdeel. Het nieuwe beloningsmodel geeft partners de mogelijkheid hun bonus grotendeels te verdienen met eigen prestaties. Marien Glerum begint op 1 juli als CEO bij het vernieuwde BOEKEL. Hierdoor bestaat BOEKEL straks uit een partnerbestuurder en een externe CEO, die de gehele organisatie zal aansturen. ●

'Soort quiz,
maar geen gok'

In maart startte de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) met de publiekscampagne 'Wie van de drie?' Het doel van de campagne is mensen tussen de 45 en 75 jaar bewustmaken van het belang van een levenstestament. Kartrekker binnen de KNB is communicatieadviseur **Annelies van der Laan**.

Waarom een campagne over het levenstestament?
'Steeds meer mensen worden geconfronteerd met familie of bekenden die in een situatie terechtkomen waarin het lastig of onmogelijk is verantwoorde besluiten te nemen. Dit leidt vaak tot onzekerheid of onenigheid binnen de familie of in de omgeving. De voorbeelden die wij af en toe voorbij horen komen, zijn schrijnend. Zo ver hoeft het niet te komen. In een levenstestament wordt vastgelegd wie welke beslissingen mag nemen. Dit willen wij als KNB aan het publiek duidelijk maken. Kortom: neem tijdig zelf het initiatief als je de regie wilt houden.'

Waarom de slogan 'Wie van de drie?'
'Dat is uit een brainstormproces gekomen tussen de KNB en het creatieve bureau waarmee wij samenwerken. Mensen moeten zich goed én tijdig oriënteren op de mogelijkheden die een levenstestament biedt, daarom maakt de campagne aan de hand van voorbeelden duidelijk welke levensvragen beantwoord moeten worden en wie hiervoor een goede belangenbehartiger zou kunnen zijn. Bij iedere vraag verschijnen drie mogelijke kandidaten. Vandaar de campagnenaam.'

Bent u niet bang voor verwarring met het vroegere tv-programma?
'Nee, de uitstraling is anders. Het zal vast wel prikkelen. En dat is ook de bedoeling bij een campagne. De slogan is erg van toepassing op onze boodschap: wie kies je om je belangen te behartigen? Daar maken wij in de campagne ook een soort quiz van. Je ziet drie mensen achter een desk staan. Maar het moet geen gok worden, zoals vroeger bij het programma. Overigens was wonderbaarlijk genoeg de url wiewandedrie.nl nog vrij.'

Wat merkt het publiek van de campagne?
'Op de website www.wiewandedrie.nl staan drie praktijkverhalen, veelgestelde vragen en voorlichtingsfilmpjes. Ook is er een checklist te vinden. Die kan een hulpmiddel zijn om het gesprek met de notaris voor te bereiden. Daarnaast zijn er radiospotjes op alle regionale radiozenders, Radio 1 en 2 en Sky Radio. Ook zijn er banners op Facebook en op verschillende websites. Daarnaast verschijnen er advertorials in huis-aan-huisbladen en advertenties in de ouderenmagazines. Nederland kan niet meer om het levenstestament heen.' ●

De Stand 2015: De Brauw Blackstone en NautaDutilh wisselen van plek

ONDERNEMEN

Loyens & Loeff heeft opnieuw de meeste (kandidaat-)notarissen aan het werk: 76 in totaal. Dit staat in de Stand van de Advocatuur en het Notariaat 2015 die vrijdag 20 maart werd gepresenteerd. NautaDutilh staat op de tweede plaats met 41 (kandidaat-)notarissen en De Brauw Blackstone Westbroek op plaats drie met 39. Deze twee kantoren hebben van plaats gewisseld. Vorig jaar telde De Brauw Blackstone Westbroek nog 45 (kandidaat-)notarissen en NautaDutilh 40.

In 2014 zijn de makers van 'De Stand' begonnen met het publiceren van een 'top dertig van het notariaat'. In deze lijst staan de grote Nederlandse advocaten- en notariskantoren, maar ook de kantoren met enkel (kandidaat-)notarissen. Dat zijn er dit jaar 16.

GROTE SPRONG

Net als vorig jaar is Veldhuizen Beens Van de Castel het hoogst genoteerde pure notaris-kantoor. Met 6 notarissen en 18 kandidaten staat het kantoor op plaats 7 in de lijst. Daamen de Kort van Tuijl maakt een grote sprong in de lijst en staat als tweede zuivere kantoor op plaats 9. Dit was vorig jaar plaats 27. Hier werken nu in totaal 20 (kandidaat-)notarissen. In 2014 waren dit er nog 12. ●

Ondertussen op Twitter

#Socialmedia

De bekendmaking van de Stand van de Advocatuur en het Notariaat 2015 leeft ook op social media. Op Twitter wordt gereageerd

op de uitslag. Notarissen en advocaten geven hun mening en gebruiken onder meer #SvdA2015.

Isabelle Cox @NotarisIsabelle Olenz notarissen Veenendaal
Trots op @OlenzNotarissen, van plek 25 naar 21 in top30 notariaat 2015!! @Advocatie <http://www.advocatie.nl/novocatie/top30>

Isabelle Cox
Olenz notarissen Veenendaal
[@NotarisIsabelle](https://twitter.com/NotarisIsabelle)

NICO notarissen
[@NICOnotarissen](https://twitter.com/NICOnotarissen)

NICO notarissen @NICOnotarissen
Samenwerkingsverband grotere notariskantoren
In de top 30 #SvdA van grootste kantoren van Nederland staan maar liefst 7 NICO kantoren. Alle NICO kantoren tezamen 250 (kand-)notarissen

Christ'I Dullaert @LeTableau Advocaat, columnist
#SvdA2015 in prachtige, voormalige kapel @HotelArena.
Hier gaan heilige huisjes #advocatuur om?!

Christ'I Dullaert
Advocaat, columnist
[@LeTableau](https://twitter.com/LeTableau)

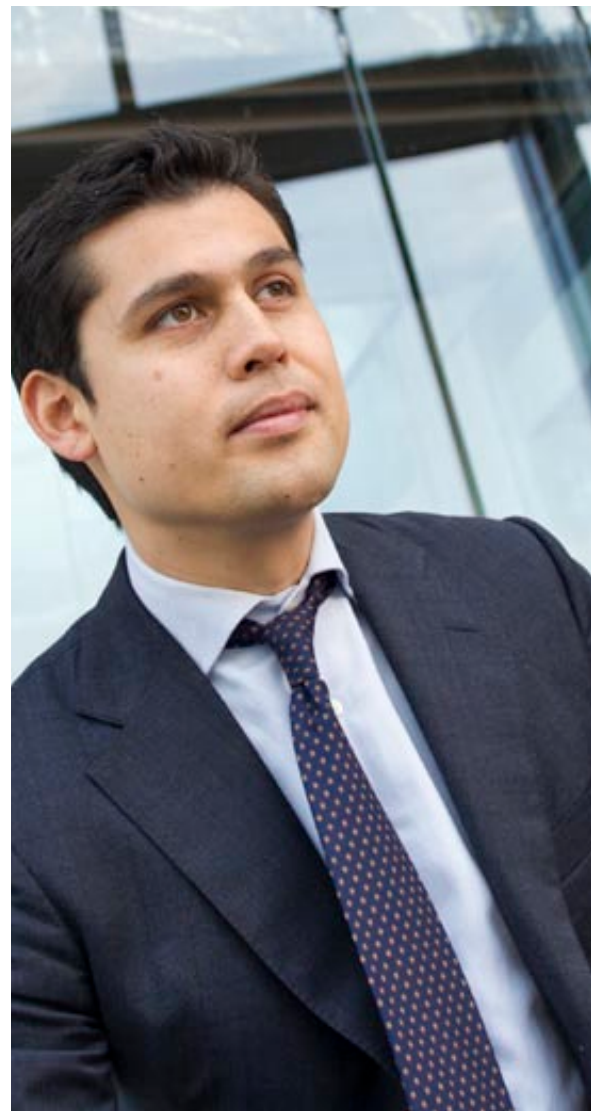
Laurens Kelterman
Partner VBC notarissen
[@Kelterman](https://twitter.com/Kelterman)

Laurens Kelterman @Kelterman Partner VBC notarissen
[@VBCNotarissen](https://twitter.com/VBCNotarissen) weer het grootste standalone notariskantoor van Nederland! <http://ow.ly/KzB2V>

Hoogleraar Jonathan Soeharno

Het publieke vertrouwen in de juridische beroepen nam de afgelopen decennia af. Daarom staat integriteit hoog op de agenda, ook bij de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). Tijdens de Algemene Ledenvergadering zet hoogleraar Rechtspleging en Rechtsfilosofie Jonathan Soeharno zijn gehoor op scherp.

TEKST Jolanda aan de Stegge | BEELD Truus van Gog

Het thema van de lezing van Jonathan Soeharno is integriteit. Graag prikkelt hij zijn gehoor met pittige stellingen. Op verzoek van *Notariaat Magazine* formuleert hij de volgende: het is moeilijker om integer te zijn wanneer je als eenpitter werkt. Hij licht toe: 'Voor een eenling kan het lastiger zijn om weerstand te bieden aan (vaste) cliënten van wie je mogelijk financieel afhankelijk bent. Zeker wanneer zij jou vragen iets te doen waarbij de dienstweigerplicht in beeld komt. Het eigenbelang is dan volop in het geding.' Volgens hem is het voor een notaris in een groter kantoor mogelijk dergelijke zaken te bespreken met collega's, hetgeen de eventuele weigering van opdrachten gemakkelijker kan maken.

TIJDGEEST

De 37-jarige advocaat en hoogleraar promoveerde op het onderwerp 'De integriteit van de rechter'. Toen hij zijn onderzoek hiernaar in 2004 begon, luidden de reacties: daar zul je niet veel over vinden, want rechters zijn gewoonweg integer. Hoe anders is de tijdgeest nu, houdt hij zijn luisteraars voor. Integriteit-schendingen halen vrijwel dagelijks de media. Of het nou artsen betreft, wetenschappers, sporters, bankiers of juristen: overtredingen van integriteit worden breeduit gemeten.

JONG BEGRIJF

Wat is integriteit, was de eerste vraag die hij zichzelf destijds stelde. Veronderstellend dat het onderwerp van alle tijden was, kwam Soeharno er verrassend genoeg achter dat dit in de literatuur over ethiek een jong begrip is. Het maatschappelijke debat hierover begint omstreeks de jaren zestig. Langzamerhand worden beroepen zoals die van rechter,

arts, advocaat of notaris toegankelijk voor iedereen. Tot welke zuil, religie of klasse iemand behoort, weegt minder zwaar dan wat iemand kan. Door die nadruk op vaardigheden verdwijnt het spreken over waarden en overtuigingen naar de achtergrond. Wel wil de cliëntèle van bijvoorbeeld een notaris weten welke (professionele) overtuigingen hij erop nahoudt. Heeft de verkozen notaris bijvoorbeeld betrouwbaarheid wel hoog in het vaandel staan? Ook doet de marktwerking zijn intrede. Bekend is dat marktwerking en professionele waarden op gespannen voet met elkaar kunnen staan. Wanneer een notaris bijvoorbeeld financieel in zwaar weer verkeert, kan dat de druk om diensten aan te nemen, vergroten. Overigens staat het notariaat daarin niet alleen. Integriteit, zegt Soeharno, gaat in de eerste plaats over vertrouwen. Integriteit gaat om dat wat boven elke twijfel verheven is. Het gaat om kernwaarden als zorgvuldigheid, onpartijdigheid en onafhankelijkheid, die de morele ruggengraat vormen van de notariële beroeps-groep. Dat is wat de samenleving van elke notaris vraagt.

‘Integriteit is de ruggengraat van het notariaat’

EIGENBELANG

Hij haalt een uitspraak van Max Weber aan: ‘Leefde men vroeger vóór de wetenschap, de politiek of advocatuur, nu leeft men er ook ván.’ Steeds meer mensen gaan ervan uit dat juristen niet (meer) worden gedreven door een publiek belang, maar vooral door hun eigenbelang, zoals het maken van carrière. Dat zet het vertrouwen onder druk. Sinds de opkomst van de digitale media komt daar

nog eens bij dat elk (vermeend) vergrijp direct in de openbaarheid komt. Iedereen heeft een camera op zak en elke misstap, hoe klein ook, kan worden vastgelegd en verspreid. Elk negatief artikel in de krant over een frauduleus handelende notaris slaat zo terug op de hele beroepsgroep.

VERTROUWEN

Hoe weet een klant of hij een notaris kan vertrouwen? De afgelopen jaren nam in de juridische beroepen de aandacht voor integriteit en het ereaspect toe. Aanvankelijk was hier veel aversie tegen, omdat men vond: wie moet uitleggen dat hij integer is, is dat juist niet. Maar de afgelopen jaren werd in vrijwel alle juridische beroepsgroepen de noodzaak gevoeld te expliciteren wat integriteit is. Dat gaat immers over meer dan alleen het voorkomen van schendingen. En gaat ook om steeds weer helder te bepalen waar de betreffende beroepsgroep op dat moment voor staat. Daarom legden verschillende beroepsgroepen gedragscodes vast waarin de kernwaarden werden geformuleerd. Ook werd het thema scherper aan de orde gesteld in de selectie en opleiding.

Cv Jonathan Soeharno

Jonathan Soeharno (1977) werkt als advocaat bij De Brauw Blackstone Westbroek en is hoogleraar Rechtspleging en Rechtsfilosofie aan de Universiteit van Amsterdam (UvA). Daarnaast is hij docent beroepsethiek voor de rechterlijke macht en voor het Openbaar Ministerie, lid van het bestuur van de beroepsopleiding voor de advocatuur, lid van de commissie wetenschappelijke integriteit van de UvA en adviseert hij financiële instellingen over ethiek en de bankierseed. Soeharno studeerde filosofie, theologie en rechten, waarin hij promoveerde. Zijn oratie ging over de waarde van de eed.

VERANTWOORDELIJKHEID

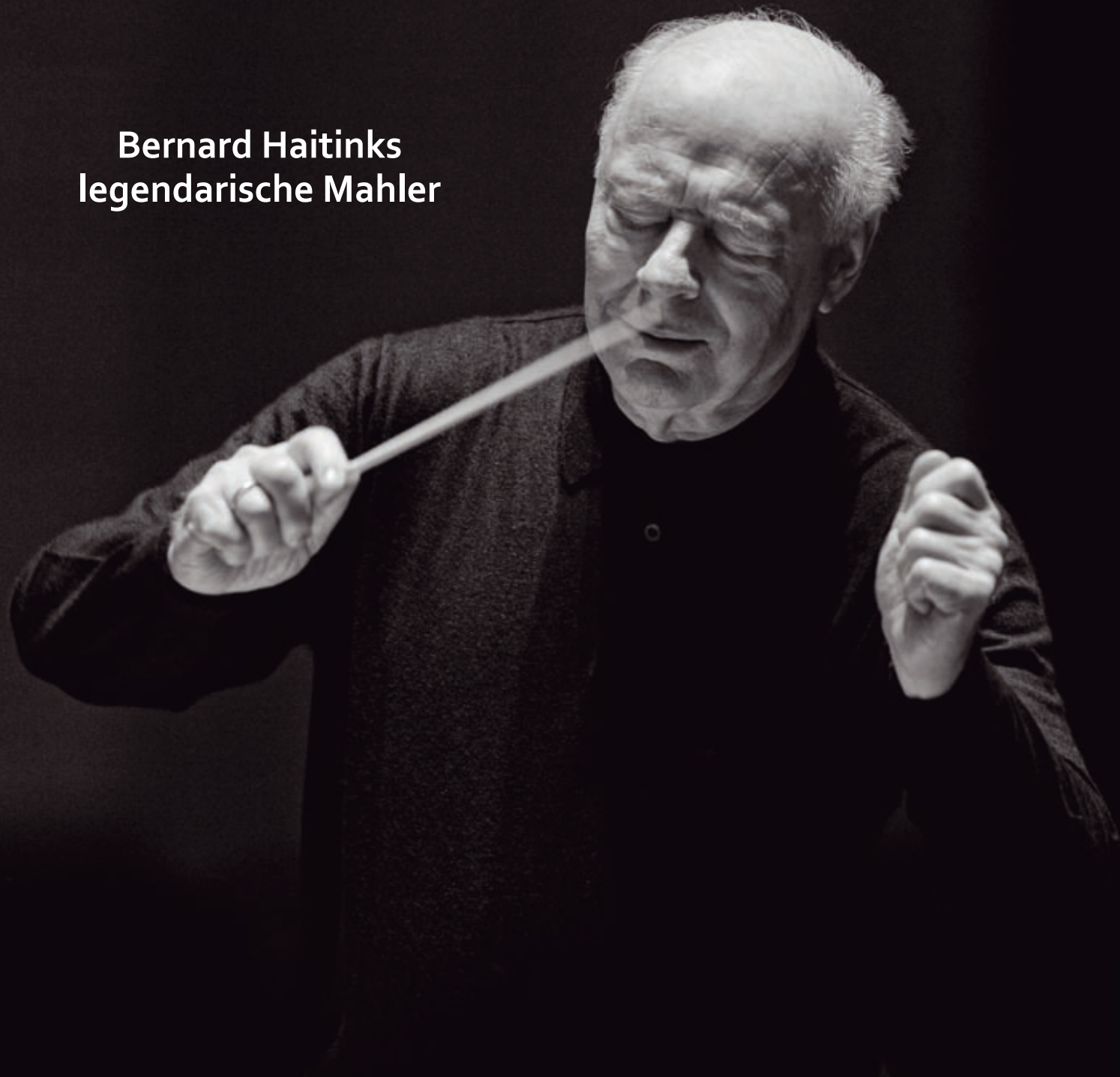
‘Hoe concretiseer je dit in het dagelijkse werk? Iedere notaris belichaamt het ambt van notaris. Dat houdt in dat alles wat je doet, je gedrag, de bejegening van cliënten, je inhoudelijke werk, afstraalt op het ambt. Cliënten leggen jou als notaris persoonlijke zaken voor, zij moeten jou kunnen vertrouwen.’

U beschouwt integriteit als een taak voor de KNB én voor de individuele notaris?

‘Ja, integriteit is typisch een opdracht aan zowel de beroepsorganisatie als aan de individuele leden. Iedere notaris moet onafhankelijk, onpartijdig en zorgvuldig zijn en moet weten wat hij doet. Daarnaast is het aan de beroepsorganisatie ervoor te zorgen dat de juiste mensen worden geselecteerd om toegelaten te worden tot dit ambt. Wie eenmaal toegelaten is, moet ook worden opgeleid en getraind in de beroeps-ethische waarden. Tenslotte is het ook aan de beroepsorganisatie om via het tuchtrecht de buitengrenzen te bewaken. Wanneer maatschappelijke veranderingen vragen om een andere invulling van de morele kern, moet de beroepsorganisatie er bovendien voor zorgen dat deze aanpassingen worden doorgevoerd en dat de leden hiervan op de hoogte zijn. Maar in de uitoefening van het beroep ligt de primaire verantwoordelijkheid altijd bij de individuele (kandidaat-)notaris.’

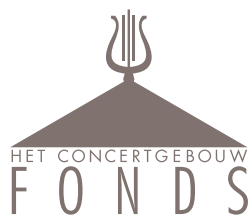
Bernard Haitinks legendarische Mahler

Marco Borggreve

MUZIEK IN UW TESTAMENT

De Wiener Philharmoniker met Mahlers *Zesde symfonie* onder leiding van Bernard Haitink in 1998, het 25-jarig jubileum van de serie Meesterpianisten in 2012, aria's van Händel door Ian Bostridge en het Orchestra of the Age of Enlightenment in 2007... De geschiedenis van Het Concertgebouw is een aaneenschakeling van onvergetelijke concerten. Een mooie manier om zo'n ervaring door te geven aan volgende generaties is Het Concertgebouw Fonds opnemen in uw testament. We leggen u graag uit hoe dat in z'n werk gaat, waarom het nodig is, en wat we met uw legaat of erfstelling voor moois kunnen doen.

Bel 020 - 573 04 65 of kijk op www.concertgebouwfonds.nl

‘De notaris is bij uitstek het meest integere beroep’

MEESTER-GEZELOPLEIDING

Vroeger vond ethische vorming vooral plaats in de relatie tussen meester en leerling, zoals in het patronaat bij de advocatuur. Vanwege de hoge werkdruk blijft tegenwoordig vaak minder tijd over voor dergelijke informele kennisoverdracht. Daarom zie je bij de juridische beroepen een verschuiving van de meester-gezelopleiding naar een formele opleiding die de integriteit aspecten moet meenemen, bijvoorbeeld met een cursus beroepsethiek. Soeharno pleit ervoor dat de KNB zich voor beide opleidingsvormen hardmaakt. ‘Ethische afwegingen leren maken, komt immers bovenop de feitenkennis die studenten moeten vergaren. Bij integriteit gaat het om de invulling van de grijze ruimten en als beginnening leer je vooral van je directe voorbeelden. Het gaat over vormende momenten tijdens je wording tot notaris, over gecontroleerd fouten maken en de gelegenheid krijgen daarvan te leren. Op die manier veranker je integriteit in het karakter van de professional.’ Gebrek aan tijd of hoge werkdruk acht hij geen argumenten om weinig of geen aandacht te besteden aan integriteit. ‘Integendeel, tijdgebrek en hoge werkdruk werken integriteit-schendingen juist in de hand.’ Hij vindt dat de beroepsgroep en de individuele notaris verplicht zijn hieraan aandacht te blijven besteden. ‘Integriteit is een vast onderdeel van dit beroep, het hoort er onlosmakelijk mee

verbonden te zijn. De notaris staat in voor de juistheid, soms zelfs de waarheid, van het werk dat hij doet. Daarom kreeg hij een wettelijk monopolie. Wanneer je als notaris het vertrouwen verliest, ben je dus ver van huis.’

De beroepsgroep en het individu zijn verantwoordelijk voor de integriteit, zegt u. Journalist Joris Luyenijk publiceerde onlangs zijn boek ‘Dit kan niet waar zijn’ over de financiële sector. In een metafoer omschrijft hij de financiële wereld als een vliegend vliegtuig zonder piloot in de cockpit. Hij wijt zaken die fout lopen niet direct aan mensen, maar aan de complexiteit van het systeem. Zijn in het rechtssysteem ook vergelijkbare autonome processen denkbaar die terugslaan op de integriteit van de juridische beroepen?

‘Het is waar dat deze beroepen complexer worden en dat dit een uitdaging vormt voor de integriteit van die beroepen. Maar het is niet zo dat, omdat er sprake is van systeemfouten, je geen verwijt meer kunt maken aan de beroepsbeoefenaars. Een les die de advocatuur en het notariaat uit de financiële crisis zouden moeten trekken, is dat je als je iets niet begrijpt, je er niet zomaar in moet meegaan. Durf toe te geven dat je iets niet snapt of de gevolgen van bepaalde stappen niet kunt overzien. Je behoort als notaris te weten wat je doet als je een complexe vennootschapsstructuur opzet via een aantal landen en je mag daar ook best vragen over stellen. Als vrije beroepsbeoefenaar

is de notaris uiteindelijk zelf verantwoordelijk voor wat hij doet.’

Bij banken ligt het anders, vindt Soeharno. De kern van de ethiek van de bancaire sector draait immers om stabiliteit en dienstbaarheid aan de samenleving en economie als geheel. Dat draait om systeemverantwoordelijkheid waardoor de ethische verantwoordelijkheid eerder ligt bij degenen die over het systeem gaan – zoals leidinggevendenden of commissies die bancaire producten fiatteren – dan bij individuele bankmedewerkers. Wel houden ook zij een eigen verantwoordelijkheid, omdat zij niet alleen oog mogen hebben voor hun eigenbelang of bonus, maar ook behoren te beseffen wat een product voor een klant kan betekenen. ‘Met andere woorden: je kunt jouw eigen integriteit niet ontlopen door te wijzen naar het systeem.’

JUISTE ROUTE

‘De notaris is bij uitstek het meest integere beroep. Als we niet meer op het stempel van de notaris mogen vertrouwen, waarop dan nog wel? Ik zie dat de beroepsgroep zich inspant daar werk van te maken en actief tracht het vertrouwen waar te maken door verantwoording af te leggen. Mijns inziens is dat de juiste route.’ ■

Het zolderraam staat bij notariskantoren nog steeds wagenwijd open.

In een eerder artikel is ingegaan op de veiligheid en vooral de beveiliging van online data. Toen werd de nadruk gelegd op de beveiliging van intraweb en de website. Dit werd vergeleken met het afsluiten van de woning, maar het open laten staan van het zolderraam. Het Web Pack werd geïntroduceerd als totaaloplossing om de veiligheid van de online omgeving te waarborgen. Maar het zolderraam staat nog steeds wagenwijd open!

Online dataverkeer gaat verder. En de risico's zijn niet van de lucht. Cases te over: van het delen van bedrijfsgevoelige data via Google Drive of WeTransfer tot het versturen van spraakberichten via WhatsApp. Het is zo gemakkelijk, maar u heeft geen idee meer waar uw data fysiek staat. In ieder geval niet meer in Nederland, zoals u verplicht bent. En beveiligd is het allerminst. Want niet alleen u en de beoogde ontvanger kunnen de data inzien, maar vele anderen met u. Waarom wordt er in de praktijk dan zo gretig gebruik van gemaakt? Immers, menig notariskantoor heeft thema's als datalekken, security en risico-inventarisatie op de agenda staan? Per slot van rekening wordt er in de loop van de jaren een schat aan persoonlijke informatie verzameld. Die schat is ook waardevol voor partijen met minder eerbare intenties. En niemand kan, na de vele berichten in het nieuws daarover, nog naïef zijn of zich daar niet van bewust. Daarbij zou je van een professioneel notariskantoor mogen verwachten dat gemak nimmer voorrang krijgt op integriteit.

Het antwoord is simpel: er moet een alternatief zijn. Veilig. En dat alternatief is er nu. Omdat ICT Concept al jaren IT-partner is van juridisch Nederland, heeft de eigen R&D afdeling een tool ontwikkeld om ook online dataverkeer te beveiligen: Enterprise Drive. Enterprise Drive is een totaaloplossing en omvat het gemak van diensten als Google Drive, Dropbox en WeTransfer in één, maar dan volledig beveiligd. End-to-end encryptie waarborgt dat niemand bij uw data kan, zelfs de beheerders niet. Alle informatie die de pc, laptop, tablet of smartphone verlaat, wordt automatisch en gedegen versleuteld. Anders dan bij Dropbox en Google Drive is het volledige traject afgeschermd. De beveiliging van Enterprise Drive is gecertificeerd conform Seal of Privacy.

Daarbij staat de data die u deelt op het ICT Concept Cloudplatform. In Nederland dus en bij een 100% Nederlandse partij. Bij Enterprise Drive betekent hoge beveiliging geen onwerkbaar omgeving. De software nodigt juist door de eenvoud uit om gezamenlijk aan documenten te werken. Wanneer iemand iets heeft aangepast, wordt het document automatisch gesynchroniseerd. Ook is inzichtelijk wie wat heeft aangepast en wordt er telkens een nieuwe versie aangemaakt. U kunt daardoor altijd terug naar een eerdere versie. Deelt u documenten met een ander kantoor of cliënt die geen gebruik maakt van Enterprise Drive? Geen probleem! Gebruikers die uitsluitend willen deelnemen in een bestaande Drive worden dus niet op kosten gejaagd. Dus geen enkele reden meer om uw bedrijfsintegriteit te grabbel te gooien en gemakzuchtig gebruik te maken van particuliere diensten die de beveiliging en wetgeving aan hun laars lappen.

Meer informatie over Enterprise Drive en de Corporate-oplossing leest u online op www.ict-concept.nl of informeer bij onze specialisten.

Alles voor elkaar!

T 088 002 84 83

E sales@ict-concept.nl

www.ict-concept.nl

ICT CONCEPT IS ONDERDEEL VAN

LEXXYN
GROEP

Stelling:

*‘Het is moeilijker
integer te zijn
wanneer je
als eenpitter
werkt’*

‘Ik ben het oneens met de stelling. De affaires van afgelopen tijd hebben wel duidelijk gemaakt dat integriteit meer afhankelijk is van de persoon van de notaris, dan de omstandigheden waarin deze zijn werkzaamheden verricht. Als eenpitter zul je minder sociale controle ervaren van je collega’s. De klerk of secretaresse staat in een hiërarchische verhouding en zijn dus minder snel geneigd commentaar te leveren dan collega’s die op gelijkwaardige voet staan. Aan de andere kant ervaar je als eenpitter ook geen sociale

Drie bezoekers van de Algemene Ledenvergadering van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie reageren op de stelling van Soeharno. Zij zijn het niet met hem eens.

druk om iets te doen of te laten. Een collega-advocaat of -fiscalist kan bijvoorbeeld een advies aan zijn cliënt hebben gegeven waar de notaris niet bij betrokken was, maar waaraan hij desondanks wordt verzocht mee te werken, terwijl hij daar vanuit zijn rol als notaris minder gelukkig mee is. Voorts werken bij de grote kantoren notarissen nauw samen met advocaten die vanuit hun professie enkel het belang van hun cliënt voor ogen hebben. En hoe groter de belangen hoe groter de druk op de notaris kan zijn om mee te werken aan constructies die slechts het belang van de cliënt dienen. Echter, ook als partijnotaris is de notaris geen advocaat en mag hij de gerechtvaardigde belangen van derden geen geweld

ONEENS

*Nynke Corporaal-Vegter,
interim kandidaat-notaris*

aandoen. Recente rechtspraak heeft weer uitgewezen dat de notaris die enkel oog heeft gehad voor het belang van één partij en niet voor het belang van de andere aandeelhouders niet heeft gehandeld als een zorgvuldig en onafhankelijk notaris.’

ONEENS

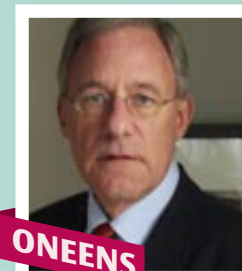
*Thijs Kessels, notaris en
nalatenschapsmediator*

‘In het notariaat draait het uiteindelijk altijd om de notaris. Een open deur. Maar wel belangrijk om steeds voor ogen te houden. Hij is degene die “de akte” als laatste ondertekent en daarmee en daardoor de volle verantwoordelijkheid op zich neemt van al hetgeen in die akte staat opgenomen en daarmee direct of indirect verband houdt. Integriteit is onlosmakelijk verbonden met verantwoordelijkheid. Integer ben je niet/ nooit een beetje, net zoals je ook niet “een beetje zwanger” kunt zijn. Het maakt dan dus naar mijn mening ook niet uit of je als

solitair notaris (vind ik mooier dan “eenpitter”, dat associeer ik altijd met fornuizen) of als notaris binnen een groter notarissenverband werkzaam bent. Een sociaal correct betoog? Ja, wellicht, maar het is zoals het is. Wat wél kan spelen, is natuurlijk de kwetsbaarheid (in de meest ruime zin) van een solitair notaris. Daarvan dient deze zich nadrukkelijk en voortdurend bewust te zijn. Maar kwetsbaarheid kan en mag nooit een reden of – erger nog – excuus zijn om je professionele integriteit te grabbel te gooien.’

‘In de specifieke waarden van ons beroep, ons ambt, ligt besloten dat professionele waarden voorrang krijgen boven de individuele belangen van de beroepsbeoefenaar. De kernwaarden en kernverantwoordelijkheden van het beroep dienen onaangetast te blijven. Dat betekent dat het publiek erop moet kunnen vertrouwen dat de notaris de notariële waarden van onafhankelijkheid en onpartijdigheid hoog in het vaandel voert. Zijn geloofwaardigheid draait om het vertrouwen dat hij deze waarden steeds actief en zorgvuldig afweegt en stelt vóór het eigenbelang. De integere notaris zal zich hiernaar richten en zich niet

laten afleiden/verleiden door oneigenlijke zaken. De praktijk laat blijkbaar zien dat nu met name in de afgelopen jaren op verschillende kantoren de resultaten achterblijven bij de verwachtingen, in voorkomende gevallen de handelswijze van de notaris onder druk kan komen te staan. Daarbij maakt het niet uit of de notaris zijn beroep solitair (ik houd niet van het woord “eenpitter”) – of in maatschapsverband uitoefent. Integriteit dient met de persoon verweven te zijn en is *conditio sine qua non* voor de uitoefening van het ambt; daarbij zou de vraag of de notaris integer is per definitie niet aan de orde moeten komen.’

ONEENS

George Hendrikse, notaris

Financiële
bescherming
ouderen

Bind de kat niet op het spek

De notaris is een goede partner als het gaat om het voorkomen van financieel misbruik van ouderen, blijkt uit een pilot die het afgelopen jaar werd gehouden. Want wie tijdig zijn financiële en immateriële zaken vastlegt, valt niet gemakkelijk ten prooi aan inhalige kroost en andere hebzuchtigen.

TEKST Jolanda aan de Stegge | BEELD Roel Ottow

Geïnitieerd door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) begon de pilot 'Voorkomen van financiële uitbuiting van ouderen' eind 2013 in zeven Nederlandse gemeenten. Een jaar lang bespraken publieke en private lokale partijen hoe zij gezamenlijk financiële uitbuiting van ouderen kunnen voorkomen en bestrijden. Naast een medewerker van de gemeente, Rabobank, politie, Veilig Thuis, Humanitas, zorginstellingen, bewindvoerders en woningcorporaties, nam ook een plaatselijke notaris deel aan elke pilotgroep. Op 15 juni zal het ministerie de resultaten van alle groepen presenteren, zodat andere gemeenten hun voordeel kunnen doen met de opgedane ervaringen. Hierop vooruitlopend sprak *Notariaat Magazine* met acht deelnemers over hun bevindingen.

Wat is de grootste winst van deze pilot?

'De grootste winst is dat wij elkaar weten te vinden', zegt elke deelnemer. 'Dat we elkaar

hebben leren kennen en weten wat we aan elkaar hebben.' In alle zeven gemeenten lag de nadruk op het leggen van verbindingen en samenwerkingsverbanden, want zowel professionals als vrijwilligers komen sneller in het geweer als ze weten wat ze kunnen doen en bij wie ze moeten zijn in het geval van financieel misbruik.

Wat vond de notaris het meest opmerkelijk?

Als notariaat denken wij dat we laagdrempelig zijn, maar aan het begin van de pilot kwam niemand op het idee om mijn hulp in te roepen, vertelt Denise Eggels, notaris in Almere. 'Iedereen was geneigd bij financieel misbruik naar de bank of politie te stappen. Ze wisten eigenlijk niet goed wat ik als notaris toevoegde. Wij veronderstellen als beroepsgroep misschien dat onze notariële diensten alom bekend zijn, maar de overgrote meerderheid heeft geen flauwe notie wat een notaris doet. Zelf houd ik al jaren actief lezingen in mijn gemeente, dus ik ben hiervan geschrokken.

Wij moeten aan de weg blijven timmeren met voorlichting over onze producten en wat wij kunnen toevoegen.'

Welke rol speelde de notaris in de pilot?

Grietje Nieland van Veilig Thuis Groningen: 'Door gezamenlijke voorlichting aan ouderen en hun familieleden en lezingen voor medewerkers en vrijwilligers van de betrokken organisaties nam de bewustwording over financieel misbruik enorm toe. Lezingen over het levenstestament leidden bij professionals en vrijwilligers regelmatig tot de verzuchting: "Dit is niet alleen interessant voor mijn cliënten, maar ook voor mijzelf." De folder van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie 'Wie geeft u het vertrouwen?' werd enthousiast onthaald.

André Bosscher uit Groningen: 'Ik ben er mee begonnen cliënten vroegtijdig te adviseren, zodat zij de kans om later zelf het slachtoffer te worden zo klein mogelijk kunnen maken.' Elke notaris zegt per definitie kritisch en scherp

‘Dat levenstestament is niet alleen interessant voor mijn cliënten, maar ook voor mijzelf’

vóór deze pilot niet dat in het hele land ‘Veilig Thuis’ hét advies- en meldpunt voor huiselijk geweld is. Hier komen alle gegevens over mishandeling en financieel misbruik bijeen.’ Of iemand slachtoffer, dader, omstander of professional is: hier kan iedereen van 0 tot 100+ jaar terecht voor deskundige hulp en advies. www.veiligthuis.nl of bel 0800-2000 (gratis en 24/7 bereikbaar).

Welke concrete resultaten leverde de pilot op?

Henk Broekema, notaris in Groningen: ‘Het onderwerp staat op de agenda. Er is veel voorlichting gegeven aan ouderen en hun familieleden. Medewerkers van notarissen en banken zijn/worden getraind in het scherp uitvragen van verzoeken van klanten. Gaat het echt om de wens van een cliënt of gebeuren dingen onder dwang?’ Ageeth Bosma, Rabobank Stad en Midden Groningen: ‘Rabobank geeft landelijk cursussen internetbankieren aan ouderen, zodat zij zo lang mogelijk de regie over hun eigen geld houden. Ook zijn er diensten ontwikkeld zoals thuis geld bezorgen zodat een pinpas niet aan een vreemde hoeft worden meegegeven. En grotere kantoren werken ook met ouderenadviseurs.’

te zijn bij verzoeken die een niet-pluisgevoel oproepen en eventueel een dienst weigeren, zonder de cliënt aan zijn lot over te laten.

Wat kan de notaris doen bij financieel misbruik?

Contact opnemen met Veilig Thuis en de bank. Een huisbezoek afleggen, de cliënt onder vier ogen spreken. Het (levens)testament bespreken, uitleggen hoe volmachten werken, eventueel een gemachtigde/toezichthouder/mentor aanstellen, een externe bewindvoerder aanvragen. Een mentor (familieelid of vrijwilliger) aanstellen die kan opkomen voor de immateriële belangen van iemand die dat zelf niet meer kan.

Wat leerde de notaris van andere beroepsgroepen?

De betrokken notarissen weten inmiddels dat zij bij financieel misbruik advies kunnen vragen aan Veilig Thuis zonder iemands privacy prijs te geven. Notaris Eggels: ‘Ik wist

Voor zorginstellingen en het onderwijs is een signalenkaart en meldcode ontwikkeld, waarmee misbruik gemakkelijk kan worden vastgesteld en gemeld. De website www.mijngeldmijnleven.nl (Groningen) verschaft informatie over financieel misbruik en wat hiertegen kan worden gedaan.

Waar loopt de notaris tegenaan?

De drie betrokken notarissen met wie *Notariaat Magazine* voor dit artikel sprak, ervaren dat de notariële geheimhouding op gespannen voet staat met de zorgplicht en maatschappelijke betrokkenheid van de notaris. In diverse pilots is gesproken over een eventuele wetswijziging op dit vlak. Wel kan de notaris een zaak anoniem bespreken met Veilig Thuis. Als hier over dezelfde persoon meerdere vermoedens van misbruik binnenkomen, kan Veilig Thuis de oudere motiveren met een notaris te praten. Daarnaast bestaat er behoefte aan een landelijk notarieel register – als signalering voor collega’s – dat standaard geraadpleegd moet worden, waarin staat dat er getwijfeld kan worden aan de wilsbekwaamheid van een bepaalde persoon die (nog) niet onder curatele of bewind staat.

Tot slot

Ouderen zelf kunnen veel ellende voorkomen door de kat niet op het spek te binden. Uit gesprekken met daders blijkt dat de pleger soms geen slechte intenties had, maar dat de diefstal plaatsvond omdat hij zo gemakkelijk aan het geld/bezit kon komen en er geen controle plaatsvond. Uiteindelijk geeft elke pilotdeelnemer aan afhankelijk te zijn van de wensen van de oudere. Wil of durft diegene niets te ondernemen tegen degene die financieel misbruik pleegt, dan blijven de mogelijkheden tot ingrijpen beperkt. ■

Feiten over financieel misbruik ouderen

Jaarlijks worden ongeveer 30.000 ouderen financieel misbruikt. In 85 procent van de gevallen blijkt de dader een gezins- of familieelid te zijn. In vier van de vijf misbruikzaken is het slachtoffer een zelfstandig wonende vrouw van 80+. Eenzaamheid blijkt een belangrijke risicofactor. Financieel misbruik kent talloze verschijningsvormen: stelen van geld en goederen, verkopen van bezittingen, misbruik maken van rekeningen en/of machtigingen, iemand financieel kort houden en/of noodzakelijke zorg onthouden, gedwongen testamentswijziging of hypotheekopname, fraude met het persoonsgebonden budget.

Dit artikel kwam tot stand met dank aan Denise Eggels (notaris Almere), André Bosscher (notaris Groningen), Henk Broekema (notaris Groningen), Ageeth Bosma (Rabobank Groningen), Monique van de Wakker (Rabobank Almere), Grietje Nieland (Veilig Thuis Groningen), Marlena Pieters (Humanitas Almere), Peter Altena (Gemeente Groningen).

JONES DAY RECRUITS

AMSTERDAM:
Kandidaat-Notaris (Corporate)

Jones Day, het grootste advocatenkantoor in de Verenigde Staten, heeft 2 jaar geleden een kantoor geopend in Amsterdam, waar inmiddels 48 mensen werken.

De fusie en overname praktijk van Jones Day behoort tot een van de grootste ter wereld; sinds 2000 begeleidt Jones Day, ieder jaar, de meeste transacties wereldwijd. Of het nu fusies, overnames, herstructureringen, joint ventures of (her) financieringen betreft, onze kandidaat-notarissen zijn intensief betrokken bij het gehele proces van een transactie.

Wij zijn op zoek naar kandidaat-notarissen die constructief, helder adviseren en effectief in internationale transacties kunnen opereren.

Ben jij slim en enthousiast en heb je interesse? Of wil je eerst meer weten over onze notariële praktijk? Neem dan contact met ons op via recruitment.amsterdam@jonesday.com

**JONES
DAY**

One Firm WorldwideSM

Nora van Oostrom-Streep

Kruising

Raadsel: wat krijg je als je een advocaat met een notaris kruist? Antwoord: een advocaris. Dit raadseltje is geen flauwe variant op de mopjes van vroeger ('Wat krijg je als je een pitbull met een giraf kruist? Een waakhond die over het hek heen kan kijken.'), maar een aanbeveling uit de oratie van Niek Zaman van 20 maart (zie ook het artikel op pagina 24 in dit nummer) ter gelegenheid van zijn aanstelling als hoogleraar Notarieel Ondernemingsrecht in Leiden. Daarin pleitte hij voor de herintroductie van de 'duo-jurist': de jurist die zowel advocaat als notaris is. Dit overigens als extra variant naast juristen die ervoor kiezen 'slechts' één van beide te zijn.

DUITSLAND

De gedachte van Zaman is niet nieuw: tot ver in de vorige eeuw konden de beide professies worden gecombineerd, maar uiteindelijk werd het kenmerkende onderscheid (de advocaat dient partijdig te zijn, de notaris juist onpartijdig) toch zo zwaarwegend gedacht, dat combineren niet meer mogelijk werd. In Duitsland zien ze dat anders. Daar bestaat in een aantal deelstaten de *Nur-Notar* gebroederlijk naast de *Anwaltsnotar*. *Anwaltsnotar* word je niet zomaar overigens. Na de verplichte zeven jaar *Universiteit/Referendarzeit* begin je als advocaat, waarna je na vijf jaar ervaring en aanvullende strikte eisen tevens notaris kunt worden. Er zijn duidelijke regels voor het optreden in de ene en in de andere hoedanigheid ter voorkoming van belangenconflicten.

NORMKADER

Onmogelijk? Ik denk het niet. Goed beschouwd doen we momenteel al hetzelfde. Wanneer het ons zo te pas komt, zetten we de onpartijdigheidseis uit de Wet op het notarisambt aan de kant om als eenzijdig adviseur van een van de partijen op te treden en kunnen we naadloos schakelen tussen het normkader dat hoort bij de ene en dat wat hoort bij de andere hoedanigheid. (Gelukkig kent de *Advocatenwet* niet een soortgelijke regeling!) Als straks de registermediator een feit is, zullen de hoedanigheden van notaris en registermediator ook in een persoon verenigd kunnen worden, en wordt dezelfde normtechnische flexibiliteit verwacht en mogelijk geacht. Waarom kan het dan niet met de advocaat en de notaris? Overigens zal naar mijn inschatting een Nederlandse *Anwaltsnotar* niet licht gaan pleiten en procederen, maar veeleer adviseren.

BRANCHEVERVAGING

De voorgestelde herinvoering past in een trend die de grenzen tussen diverse professies laat vervagen. Passeren, adviseren, procederen, geschillen voorkomen of beslechten: allemaal deeltaken waarvan we zien dat de traditionele verdeling tussen de juridische beroepsbeoefenaars verdwijnt. En het notariaat doet hier graag aan mee. Met de wensen om ook echtscheidingen te kunnen begeleiden, verzoekschriften te kunnen indienen of als mediator op te treden bijvoorbeeld. Omgekeerd zien we andere professies even geestdriftig aan 'branchevervaging' doen: advocaten die

forensische accountancy gaan bedrijven. Accountants die juridisch advies geven. Banken die estate plannen en algemeen juristen die modelcontracten en -akten maken. En een cliënt die zelf wel uitmaakt bij wie hij zijn advies haalt en in hoeverre hij beschermd wil worden.

Soms wil de cliënt dat laatste niet (hoe dom dat ook is) en woont hij samen zonder enig contract. Dit kan tot grote ellende leiden, maar hoeft niet. Andersom maken veel mensen een notarieel levenstestament al is dit niet verplicht en signaleerde oud-staatssecretaris Hans Simons dat veel mensen ten aanzien van de zorg zelf willen kiezen, al hangt hier een duidelijk financieel plaatje aan. De cliënt wil zelf bepalen en kiezen en laat zich niet meer verplicht ergens heen sturen. Sterker nog, dit roept aversie op. De verplichte gang naar de notaris leidt in dit verband al snel tot weerzin en de overtuiging dat het een onzinnige verhoging van kosten is (zie ook *The Economist* van 21 maart).

GROTE DIVERSITEIT

Bepaalde ontwikkelingen zijn niet te stoppen. De toegenomen mondigheid en wens tot zelfbeschikking van cliënten zijn er voorbeelden van. En net zo min als de notaris per definitie ongeschikt is om als partijadviseur op te treden, is de advocaat ongeschikt om advies te geven over huwelijkse voorwaarden. Waar het om gaat, is dat de cliënt naar u toe wil, omdat juist *ú* de grootste kenner/beste luisteraar/plezierigste sparringpartner bent. Niet omdat hij naar u toe *moet*.

Terug naar de advocaris. Zoals ik al zei, geen slecht idee, maar wel een die niet past in de huidige Wna die overigens toch al niet toegerust lijkt voor de grote diversiteit in beroepsbeoefenaars. Maar dat is voer voor een volgende column... ■

Overname
Fred de la Bretonière

Misschien een nulletje minder,

maar wél veel lol

Schoenen- en tassenontwerper Fred de la Bretonière verkocht zijn bedrijf vorig jaar aan investeringsfonds Karmijn Kapitaal. Nichenotariskantoor Schut van de Ven begeleidde de transactie, samen met nicheadvocatenkantoren. Voor kandidaat-notaris Thijs Olthoff ging een nieuwe wereld open: 'In de nichewereld ben je als notaris écht onafhankelijk.'

TEKST Tatiana Scheltema | BEELD Truus van Gog

Op 21 november vorig jaar werd bij notariskantoor Schut van de Ven in Amsterdam een enorme doos bezorgd. In de doos zat een taart met daarop een foto van Fred de la Bretonière, de oprichter van het gelijknamige schoenen- en tassenbedrijf. De taart was besteld door de dames van investeringsfonds Karmijn Kapitaal, om de overdracht van De la Bretonières bedrijf, later die dag, luister bij te zetten.

HANDGESCHREVEN BRIEF

Aan de overdracht was een onderhandelings-traject van twee jaar voorafgegaan. Al in 2012 hadden Désiree van Boxel, Hadewych Cels en Cilian Jansen Verplanke, oprichters van Karmijn Kapitaal, De la Bretonière benaderd met de vraag of hij zijn bedrijf aan hen wilde verkopen. Dat ging op een onorthodoxe manier: ze stuurden hem een handgeschreven brief, waarin ze De la Bretonière en zijn bedrijf de hemel inprezen en appelleerden aan zijn gevoel voor vakmanschap en authenticiteit. 'De brief was één en al slijm, slijm, slijm', zei De la Bretonière er later over tegen *NRC Handelsblad*. 'Mijn bedrijf was "een pareltje

voor de Nederlandse schoenenindustrie", dat soort teksten. Allemaal schouderklopjes. Vrouwelijk geslijm, daar hou ik van. Dat was een goede zet.'

Toch duurde het nog bijna twee jaar voordat de ontwerper overstag ging. 'Ik begrijp dat ook wel', zegt kandidaat-notaris Thijs Olthoff van Schut van de Ven. 'Het was zijn kindje, een prachtig bedrijf dat hij van de grond had opgebouwd. Dat moest hij toch loslaten. Maar in de nazomer van 2014 kwamen ze tot een vergelijk. Toen wilde men het momentum pakken en werden wij erbij betrokken.'

JOINT VENTURE

Schut van de Ven werd benaderd door Mariëlle Broekhuysen van JanssenBroekhuysen, het advocatenkantoor van Karmijn Kapitaal. 'Zij vroeg ons ervoor te zorgen dat alles

uiteindelijk werd geëffectueerd, conform de afspraken tussen partijen. Als notaris ga je dan kijken naar de verschillende overeenkomsten inzake de transactie: de koopovereenkomst, de aandeelhoudersovereenkomst, de kredietovereenkomst vanuit de bank; allemaal overeenkomsten waaruit de transactie blijkt en waarin voorwaarden zijn opgenomen. Op basis daarvan maken we de verschillende stukken. In dit geval nam Karmijn Kapitaal een meerderheidsbelang en behield Fred zelf een percentage in het bedrijf. Karmijn Kapitaal en De la Bretonière zijn een joint venture aangegaan waar beide partijen in participeren. Op dat niveau moesten er dus ook afspraken worden gemaakt tussen de aandeelhouders in die gezamenlijke holding: wie de bestuurders benoemt, in welke gevallen bepaalde aandeelhouders aandelen moeten overdragen, hoe

wordt een mogelijke *exit* geregeld. Ook togen de kopers naar de bank, om de koop (deels) te financieren. 'De bank vraagt vaak om zekerheden in de vorm van pandrechten. Ook dat moet worden geregeld.'

STAPJES

Juridisch-inhoudelijk was de transactie een kolfje naar Olthoffs hand – een 'schoolvoorbeeld van een *private equity* participatie in een bedrijf'. 'Het meest spannende en het meest ingewikkeld vanuit ons bezien, waren de verschillende betalingen, want die liepen allemaal via de kwaliteitsrekening van de notaris. Uiteraard moet de uiteindelijke koper wel genoeg geld hebben om de koopprijs te betalen. Er liepen dus verschillende geldstromen: vanuit Karmijn, vanuit de bank, en vanuit de vennootschap. In het kader van een

'Een schoolvoorbeeld van een private equity participatie in een bedrijf'

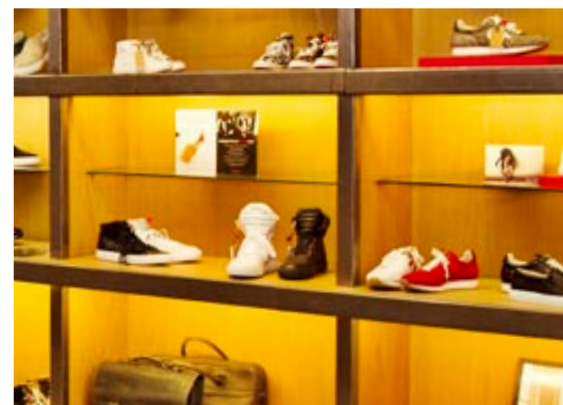
closing denk je als notaris dan erg in stapjes: op dit moment zijn de aandeelhouders x en y, dus dan kan die geldstroom alleen maar vanuit die aandeelhouders komen, bijvoorbeeld als het gaat om stortingen. Maar als iets vanuit de vennootschap naar de koper gaat, kan dat pas na de levering, niet eerder. Dan wordt een notarisbrief opgesteld, waarin uiteengezet wordt welke geldstromen er zijn, hoe die uiteindelijk worden verdeeld en waarvoor ze worden gebruikt. Dat was in dit geval wel een behoorlijk gepuzzel, maar erg leuk om te doen.'

NIEUW

So far, so good. Met dit soort transacties, waarbij meerdere partijen betrokken waren, had Olthoff veel ervaring. Wél nieuw voor hem was de manier waarop de verschillende partijen met elkaar samenwerkten. 'Het leuke was dat het allemaal nichekantoren waren: superspecialisten die dezelfde expertise hebben als mensen bij een groot kantoor, maar de sfeer is informeler. Er ging een wereld voor me open. Mijn rol was om met alle partijen te communiceren en iedereen samen te brengen om tot die *closing* te kunnen komen. Vanaf het moment van overeenstemming was er een enorm goede verstandhouding tussen alle partijen.'

GROEIMOGLIJKHEDEN

Olthoff werkte voorheen jarenlang – en ook met veel plezier – bij Zuidaskantoor NautaDutilh. Maar hij hoort tot de generatie kandidaat-notarissen bij wie de weg naar het partnerschap, mede door de economische crisis, hobbeliger bleek dan verwacht. 'Bij andere kantoren was dat overigens niet anders. Dus ik stelde me de vraag: "Blijf ik hier zitten, met leuke mensen, leuke zaken en een mooi salaris, of ga ik kijken naar groeimogelijkheden?" Toevallig had ik een "biertje" staan met Paul Schut, oprichter van Schut van de Ven, en zelf ook afkomstig van Nauta, hij heeft mij in het begin van mijn carrière zelfs opgeleid. Hij zei: "We zoeken nog

iemand, heb je zin?" Wat voor mij de doorslag gaf, was dat het werk inhoudelijk even interessant was als bij Nauta. De transacties hebben alleen een nulletje minder.'

NICHEWERELD

Misschien is het werk inhoudelijk zelfs wel interessanter, zegt Olthoff. 'Bij grote kantoren gaat het meestal om grote bedrijven die transacties doen onder elkaar. Maar in de nichewereld, en bij een zaak als deze, heb je veel meer met emoties te maken. Voor iemand als De la Bretonière is het moeilijk loslaten, of alleen onder bepaalde voorwaarden. Dat vraagt dat je als notaris creatieve oplossingen bedenkt, en dat maakt het erg leuk. Alles gaat ook in overleg, dus je hebt veel meer contact met mensen. Ik heb nog nooit zo veel besprekingen gehad als in de negen maanden dat ik hier nu zit.'

Bovendien neem je als (kandidaat-)notaris in de nichewereld een veel onafhankelijker positie in – anders dan op de grote kantoren, waar iedere partij toch meestal zijn eigen notaris meebrengt. Ook dat is Olthoff bijzonder goed bevallen. 'Je werkt nauw samen met de cliënt en andere nichekantoren, maar bent niet gelieerd aan een interne advocaat. Die onpartijdigheid komt dus veel meer aan de orde. Uiteindelijk is dat ook je rol als notaris: dat je iedereen in overeenstemming brengt, alle kanten bekijkt, en ook ieders belangen behartigt.'

ONDERNEMER

Misschien wel het leukst van werken bij een nichekantoor is dat je ook écht ondernemer bent. 'Een groot kantoor is dat natuurlijk ook, maar daar merk je er niet zoveel van. Hier moet je écht alles zelf doen. Neem onze vindbaarheid op Google. Als je "Nauta" intikt, kom je keurig uit bij dat kantoor. Wij zijn minder goed vindbaar, hoor ik weleens. Daar moet je als ondernemer dus zélf achteraan.' ■

RUIMTE VOOR DE NOTARIS MET EEN BLIK OP DE TOEKOMST

Aon Professional Services adviseert u bij het inzichtelijk en beheersbaar maken van uw risico's. Wij kennen de notarispraktijk al 70 jaar en zijn verzekeringsspecialist voor de notariële sector. Wij bieden u een optimale totaaloplossing toegespitst op uw branche. Zo krijgt u de ruimte om te ondernemen met een solide basis.

Meer weten?

Kijk voor meer informatie op www.professionalservices.nl en www.aon.nl/cyber.

Voor persoonlijk advies, neem contact op met Aon Professional Services, tel. **020 - 430 52 71**.

WIE Benjamin Jochemsen
WAAR kandidaat-notaris bij Buren N.V.
 in Den Haag
KOFFIE? Cappuccino met suiker

Kandidaat-notarissen, ze vormen (mede) de toekomst van het notariële vak. Hoe ervaren zij hun vak? Ze vertellen over hun vak tijdens een kopje koffie.

‘Het afwegen van belangen van verschillende partijen vind ik interessant’

‘Voordat ik als kandidaat-notaris begon, heb ik een opleiding gevolgd aan de IVA Business School in Driebergen. Deze opleiding richt zich op de autobranche, maar doordat je management-, marketing- en bedrijfseconomische vakken volgt, kun je er eigenlijk alle kanten mee op. Ik kreeg er ook rechten. Dat wekte mijn interesse in de juridische dienstverlening. Naast mijn studie notarieel recht in Utrecht heb ik parttime als autoverkoper gewerkt, maar ik wilde niet alleen maar commercieel bezig zijn. Een stage op de vastgoedsectie van Nauta Dutilh en het aspect van belangenafweging voor verschillende partijen gaven mij de doorslag om definitief voor het notariaat te kiezen.’

‘Bij Buren werk ik nu een paar maanden op de vastgoed- en veilingpraktijk. Heel boeiend,

omdat je met verschillende vormen van eigendomsrechten te maken krijgt die bijvoorbeeld naast elkaar en op elkaar gevestigd kunnen worden, maar die ook met elkaar kunnen botsen. Hiermee gaan heel veel betrokken belangen gepaard. De veilingpraktijk is interessant, omdat je te maken hebt met het belang van een debiteur die zijn woning of pand niet kwijt wil en het belang van een executeur die zijn vordering graag voldaan ziet. Je moet daar een belangenafweging in zien te maken om tot de beste oplossing te komen.’

‘Op kantoor nemen we veel tijd voor cliënten, maar ook de band tussen collega’s is belangrijk. Daarom lunchen we altijd met het hele kantoor aan één grote tafel. Midden op de middag, rond een uur of drie loop ik vaak even langs

een paar collega’s om samen een kop koffie te halen. We hebben een bar met dakterras waar ook de borrels na het werk worden gehouden en verschillende koffiehoeven waar we onszelf kunnen bedienen. De cappuccino met suiker is echt heerlijk.’

‘Hoewel de notariële dienstverlening aan het veranderen is, valt er op het gebied van innovatie nog veel te winnen. Bij Buren zijn we daar erg mee bezig door ons bijvoorbeeld internationaal te oriënteren. We hebben verschillende internationale desks: Japanse, Chinese, Russische, Latijns-Amerikaanse, om zo op mondiaal niveau juridische dienstverlening te geven. Als middelgroot kantoor onderscheiden we ons hiermee van een heleboel andere, ook grotere, kantoren.’ ■

Sebastiaan Roes

Toekomst notarieel onderwijs

‘De notariële jurist zal altijd blijven bestaan’

Op 12 maart werd tijdens het Landelijke Notarieel Studentencongres gesproken over het verleden, het heden en de toekomst van het notariaat. De crème de la crème van het notarieel onderwijs was in Groningen aanwezig om de studenten toe te spreken. *Notariaat Magazine* legde de hoogleraren een aantal stellingen voor.

TEKST Jessica Hendriks | BEELD Reyer Boxem

Bij notariële studies moet meer worden gekeken naar de omgang met cliënten.

‘Ja, ten opzichte van de beroepsopleiding, maar nee ten opzichte van de notariële opleiding aan de universiteit’, zegt Wilbert Kolkman, hoogleraar in Groningen. ‘Het is onmogelijk om in het huidige curriculum – dat máár vier jaar beslaat – een vak toe te voegen dat zich daarop richt. Het is niet dat wij dat krampachtig willen omzeilen, maar daar zijn wij in eerste instantie niet voor.’ Sebastiaan Roes, hoogleraar in Nijmegen, is het daarmee eens. ‘Omgaan met cliënten is een vaardigheid, maar ik beschouw dat niet als een academische vaardigheid. In het vak notariële beroepsethiek komt het – door het behandelen van tuchtuitspraken – wel aan de orde, maar dan meer in theorie. Studenten nemen er dus wel kennis van, maar oefenen er niet mee.’ Wouter Burgerhart, hoogleraar in Groningen, vindt in principe ook dat het niet thuishoort

op de universiteit: ‘Je weet nog niet voor welk beroep je mensen aan het opleiden bent. De benodigde vaardigheden van een advocaat zijn anders dan die van een notaris of belastingadviseur. Je kunt je dus afvragen of het niet beter is om te wachten tot zij de beroepskeuze hebben gemaakt.’ ‘We moeten wel degelijk nadenken of er niet meer aan mondelinge vaardigheden en het voeren van specifieke notariële gespreksvaardigheden moet worden gedaan op de universiteit’, spreekt Jan Biemans, hoogleraar in Utrecht, de andere heren tegen. ‘We doen nu bijvoorbeeld ook al pleitoefeningen in Utrecht. Heel leuk voor toekomstig rechters en advocaten, maar notarissen in spe hebben daar weinig aan. Er mag dus best wel een notariële variant komen. Verder denk ik dat je gespreksvaardigheden kunt combineren met inhoud. Laat ze maar eens een testament uitleggen aan een cliënt. Dat doen wij nu al bij het vak Erfrecht. Academische vorming met een blik naar de praktijk’, aldus Biemans. Kolkman: ‘Je zou bij sommige

vakken best wat meer aandacht aan klantcontact kunnen besteden door het laten schrijven van een brief aan een cliënt, maar het is niet aan de universiteit om daar vol op in te zetten.’ Roes: ‘Omgaan met cliënten moet je leren in de praktijk. Het is onze taak om zo veel mogelijk academische kennis over te dragen. Scriptie schrijven prima, maar het ontvangen van cliënten en de jas aannemen, vind ik meer iets voor de beroepsopleiding.’ ‘En toch’, zegt Burgerhart, ‘in de Verenigde Staten zie je dat er bij het vak estate planning veel aandacht is voor psychologie. Ik kan mij dus voorstellen dat over vijf jaar in Nederland in het vak estate planning ook meer aandacht is voor de *soft skills* die je nodig hebt om estate planner te worden. Dan komt dat automatisch ook in de notariële studie.’

Inhoudelijke verdieping moet niet in de beroepsopleiding, maar in postacademisch onderwijs.

‘Ik zie de beroepsopleiding als een soort tussenfase; een *twilight zone* tussen academie en specialisatie’, aldus Freek Schols, hoogleraar in Nijmegen. ‘De beroepsopleiding moet praktijkgericht zijn. Klantencontact vind ik daarbij heel belangrijk. Hoe ga je met

Leon Verstappen

‘De nieuwe generatie heeft een toetsenbord aan de vingers zitten’

een zaak om, hoe doe je een intakegesprek? Dat zijn dingen die in de beroepsopleiding thuishoren, maar daar hoort ook een stuk verdieping bij. Het zijn juristen die net van de universiteit zijn gekomen. Ze zitten in een overgangsfase en weten soms nog niet precies welke richting ze opgaan. Echte specialisatie gebeurt later. En dat kan dan best in Grotius-achtige settings of bij de specialistenverenigingen van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB).’ Ook Leon Verstappen, hoogleraar in Groningen, denkt dat de beroepsopleiding niet zonder verdieping kan. ‘Niets is zo praktisch als een goede theorie. In alle gevallen komt het recht naar boven. Dan moet je weten hoe het recht in elkaar zit. Dat kan niet anders. In de beroepsopleiding zal dus altijd een stuk diepgang zitten. Dat moet. Anders kun je het gewoon niet doen. Het moet niet zo zijn dat je alleen maar aangeeft hoe het moet, maar je moet ook aangeven waarom het zo moet. Dat kan niet zonder enige verdieping in het recht.’

ICT moet ook een aandachtspunt worden in notarieel onderwijs.

‘Moeilijk’, zegt Roes. ‘Het curriculum zit al zo vol. Ik denk dat je het moet integreren bij de

vakken die al worden gegeven. Dus informatie over elektronisch aanleveren combineren met het vak onroerend goed. Als apart vak is er geen plaats voor, tenzij je andere vakken weglaat. Maar dat zie ik echter niet gebeuren, omdat wij niet of nauwelijks vrije ruimte hebben. Het is allemaal relevant. Het curriculum is dichtgetimmerd.’ ‘Wat basale kennis is wel handig’, aldus Kolkman. ‘Niet over kantoorssystemen, maar wel over werken in de *cloud* of de digitale akte. In diverse vakken zitten er al colleges over dit soort aspecten. Dat zouden er in de toekomst meer kunnen worden. Maar het is vooral de theorie. Wat is er allemaal voorhanden? Wat gebeurt er als een computer crasht? Is de akte er dan nog wel?’ Als het aan Burgerhart ligt, blijft het zoals het is. ‘De vraag of daar meer aandacht voor moet komen, komt vaak uit het feit dat mensen dingen zien gebeuren die ze zelf niet onder de knie hebben. De nieuwe generatie heeft bij wijze van spreken al een toetsenbord aan de vingers zitten. Zij zijn oneindig veel handiger in dat soort dingen dan de oudere generatie.

Stof over de digitale akte en digitaal procederen wordt al gegeven. Veel meer lijkt mij niet nodig. De komende generatie zal alles veel gemakkelijker oppakken dan iemand die op latere leeftijd met het ICT-gebeuren in aanraking is gekomen. Je moet het belang ervan niet onderschatten, maar ook zeker niet overschatten.’ Kolkman: ‘Wat wij in Groningen ook steeds meer doen, is aandacht besteden aan onderzoekvaardigheden. Dat hangt ermee samen. Onderzoeken gebeurt tegenwoordig nog nauwelijks uit boeken, maar veel meer op het scherm. Vroeger moesten wij in de kaartenbak zoeken, dat is nu niet meer.’

Over tien jaar is notarieel recht geen aparte studie meer.

‘Ik denk dat er over tien jaar toch nog een notariële opleiding is, mits we beseffen dat dat géén opleiding is tot notaris. Geen beroepsopleiding, maar een algemeen privaatrechtelijke opleiding met drie pijlers: ondernemingsrecht,

Leergang Executive

In de leergang executive kunnen professionele executeurs hun kennis en kunde ontwikkelen door het volgen van een tweedaagse intensieve opleiding. De theorie en de praktijk van de executive worden behandeld.

Voorkennis:

Deelnemers dienen een goede kennis van het erfrecht te hebben. Diegenen die niet over voldoende kennis beschikken, dienen de cursusdag erfrecht/executive op 10 april 2015 te volgen.

★ **Data & tijden:**

Donderdag 28 mei 2015 van 9.30 uur tot 20.00 uur.
Vrijdag 29 mei 2015 van 9.00 uur tot 17.00 uur met een afsluitende borrel.

★ **Locatie:**

Driebergen

★ **Kosten:**

€ 1.750,-
(excl. btw, inclusief lunches, diner, overnachting, borrel en studiemateriaal). 13 PE-punten zijn aangevraagd bij KNB, EPN, RB en voor NOVA (art 2 Verordening Vakbekwaamheid).

★ **Docenten:**

De heer O.A. Balkenende
De heer mr. J.D.H. van Ewijk
Mevrouw mr. P.G. Knoppers
Mevrouw prof. mr. T.J. Mellema-Kranenburg
Mevrouw mr. J. Nijenhuis-Wildervanck
De heer prof. mr. dr. B.M.E.M. Schols
De heer prof. dr. J.P.M. Stubbé

Leergang Levensexecuteur / Toezichthouder

NOVEX is een vereniging voor executeurs en ook voor "levensexecuteurs".

In 2015 biedt NOVEX de leergang levensexecuteur/toezichthouder aan voor diegenen die adviseren over het levenstestament of worden benoemd tot levensexecuteur of tot toezichthouder.

De leergang levensexecuteur/toezichthouder is een intensieve opleiding waarin een mix aan bod komt van theorie en praktijk van juridische, financiële, medische zaken en overige zorgtaken. Bij elk onderdeel wordt de specifieke taak van de toezichthouder besproken.

★ **Data & tijden:**

Donderdag 11 juni 2015 van 9.30 uur tot 20.00 uur.
Vrijdag 12 juni 2015 van 9.00 uur tot 17.00 uur met een afsluitende borrel.

★ **Locatie:**

Driebergen

★ **Kosten:**

€ 1.450,- voor NOVEX-leden,
€ 1.750,- voor niet-leden.
(excl. btw, inclusief lunches, diner, overnachting, borrel en cursusmateriaal), 13 PE-punten zijn aangevraagd bij KNB, EPN, RB en voor NOVA (art 2 Verordening Vakbekwaamheid).

★ **Docenten:**

De heer O.A. Balkenende
Mevrouw mr. C.G.C. Engelbertink
De heer mr. J.D.H. van Ewijk
Mevrouw drs. S. van de Merwe
De heer prof. mr. dr. B.M.E.M. Schols
De heer drs. T. Trompetter

Voor informatie en voorwaarden lidmaatschap NOVEX zie: www.novex-executeur.nl

De vereisten voor certificering en de gecertificeerde executeurs kunt u vinden op: www.sce-executeurs.nl

Voor vragen of informatie

mr. Anneke Rookmaker info@novex-executeur.nl
of 020-3882928.

U kunt zich aanmelden via de website van NOVEX: www.novex-executeur.nl.

Wilbert Kolkman

Freek Schols

Wouter Burgerhart

familie recht en onroerendzakenrecht met een fiscale saus', zegt Schols. 'Aan die opleiding zal altijd behoefte zijn, want die vakgebieden zijn en blijven interessant, voor welke praktijk dan ook. De vraag blijft hoe de notariële praktijk zich ontwikkelt, maar de notariële jurist zal altijd blijven bestaan', vult hij aan. Verstappen sluit zich daarbij aan: 'Zolang mensen geboren worden, overlijden, trouwen en een onderneming oprichten, blijft het onderwerp. En ik denk dat de notariële studie er over tien jaar ook zal zijn. Daarvoor is het te zeer een gevestigde opleiding. Ik denk wel dat er het nodige gaat veranderen. Het vaste stramien in vakken zal misschien wat lichter worden, zodat er wat meer flexibiliteit mogelijk is. Op die manier kan de steeds breder wordende notariële praktijkuitoefening beter worden bediend.' 'Maar', gaat hij verder, 'ik sluit het verdwijnen ook niet uit. Je weet nooit wat er in de toekomst gebeurt en in welk krachtenveld je terecht komt. Je ziet in de bachelorfase al een hele verbreding.

De opleidingen die behouden blijven, zijn breed. Terwijl in de masterfase juist die specialisatie wordt ingevoerd.' Burgerhart: 'Je zou nog het best kunnen zeggen dat de notariële opleiding er over tien jaar niet meer is, maar dat neemt niet weg dat er dan nog steeds een notariële studierichting is. Die relativering is al bezig. En dat komt door het feit dat we heel veel mensen opleiden om geen notaris te worden. Nu meer dan voor de economische crisis. Je krijgt op bijvoorbeeld accountantskantoren clubjes mensen die notarieel recht hebben gedaan en die ook binnen die kantoren notariële vaardigheden en kennis toepassen. Dat betekent dat wij ook die mensen aan het opleiden zijn en dat zal in de toekomst alleen maar toenemen.' Schols: 'Er is ook geen aparte opleiding voor advocaat of tot rechter. Het zijn allemaal juridische opleidingen met een bepaalde richting en keuze voor een vakkenpakket. De mix met fiscaal recht blijft altijd interessant, wat er ook met het notariaat gebeurt. Het is met name de vraag wat degene die afstudeert ermee gaat doen. Hij kan rechter, notaris of advocaat worden. Allen kunnen

notarieel zijn opgeleid.' Als het aan Roes ligt, zal de notariële studie – zoals die nu is – blijven bestaan. 'Zolang wij kunnen uitleggen dat de notariële opleiding meerwaarde heeft, bijvoorbeeld omdat er allerlei richtingen samenkomen, denk ik dat het kan blijven bestaan als zelfstandige studierichting. Wel denk ik dat er straks in minder steden notarieel recht gevolgd kan worden. Dat is nu al aan de gang.' 'Ik denk dat het uiteindelijk ligt aan wat er in het Besluit op het notarisambt staat', aldus Biemans. 'En afhankelijk van die vereisten wordt ook de notariële opleiding op de universiteit vormgegeven. Het is moeilijk te voorspellen wat daarmee gaat gebeuren. Ik denk wel dat als er meer vrijheid komt, de universiteiten ook de kans krijgen om meer smool te geven aan een opleiding. Dat zou een studie wel aantrekkelijker maken. Dat maakt het spannender. Ik zou daar wel een voorstander van zijn.' En zegt hij tot slot: 'Om studenten naar de opleiding te blijven trekken, zou het leuk zijn als er een televisieserie zou komen over het notariaat. Zoiets als *Suits*, maar dan voor notarissen.' ■

Het ondernemingsrecht is de laatste jaren dichtgeslibd met ge- en verboden die het ondernemersklimaat niet ten goede komen. Dat tijd dient gekeerd te worden om Nederland aantrekkelijk te houden voor (buitenlandse) ondernemingen, betoogde Niek Zaman in zijn oratie op 20 maart bij de Universiteit Leiden. Zaman introduceert ook een nieuwe figuur: de ‘advocaris’, advocaat en notaris ineen.

TEKST Tatiana Scheltema | FOTO Truus van Gog

Op het oog is er weinig mis met het Nederlandse ondernemingsrecht. Sinds 2012 kan iedereen binnen een dag een zogeheten flex-bv oprichten. ABN Amro kan binnenkort zonder vrees voor een vijandelijke overname naar de beurs, dankzij de mogelijkheid om een beschermingswal op te werpen. Ferrari Holding overweegt zich in Nederland te vestigen omdat langetermijnaandeelhouders, anders dan in Italië, eenvoudiger méér zeggenschap kunnen krijgen in het bedrijf.

PRAKTIJK

Het zijn voorbeelden waar ondernemers in Nederland blij van worden. Het concurrentievermogen van in Nederland gevestigde bedrijven wordt erdoor bevorderd: ‘het ondernemingsrecht als katalysator van de economie’. Zo zou het ondernemingsrecht ook moeten werken, stelde Niek Zaman bij zijn inauguratie als hoogleraar Notarieel Ondernemingsrecht aan de Universiteit Leiden. Maar de praktijk is de laatste jaren heel anders. Van voornoemde voorbeelden komt alleen de flex-bv uit de wetgevingskoker, de andere volgden op uitspraken van de Hoge Raad.

Oration Niek Zaman

Het trage wetgevingsproces maakt dat Nederland achter de feiten aanloopt

De teneur vanuit Den Haag is vooral om repressieve maatregelen over ondernemers uit te storten, signaleert Zaman. ‘Het Nederlandse ondernemingsrecht is van proactief en faciliterend, reactief en regulatorisch geworden. Het past in het kabinetsbeleid, dat is gericht op bestrijding van misbruik en fraude. De politiek doet eraan mee: als er incidenten zijn bij zorginstellingen of woningcorporaties moet er ineens meer regelgeving komen en dan lijkt het probleem opgelost. Maar zo werkt het niet.’

REGELTJES

‘Onder het huidige kabinet is het streven naar facilitering en innovatie in het ondernemingsrecht vrijwel tot stilstand gekomen’, schrijft Zaman in zijn oratie. En dat doet ons imago in het buitenland geen goed. ‘Op belangrijke punten wordt Nederland gezien als weinig innovatief, maar met veel regeltjes. Ondernemers uit andere landen denken dan: wil ik me daar wel vestigen? Neem de komende wetgeving rond niet-commerciële stichtingen

‘Maak het ondernemingsrecht ondernemersvriendelijk’

en verenigingen waarvan de bestuurders op dezelfde wijze als bestuurders van nv's en bv's aansprakelijk kunnen worden gesteld. Dit betekent dat de voorzitter van een voetbalclubje als gevolg van wettelijke bewijsvermoedens eerder persoonlijk aansprakelijk kan worden gesteld. Dit gaat mij te ver.’

WETGEVINGSPROCES

Ook de duur van het Nederlandse wetgevingsproces is Zaman een doorn in het oog. De totstandkoming van de flex-bv duurde negen jaar – het voorstel stamt nog uit de tijd van minister Donner. Tandenknaarsend zag hij ook de personenvennootschap, na een wetgevingsproces van bijna tien jaar, ter ziele gaan. ‘Het lag al bij de Eerste Kamer! Waar het om gaat, is dat Nederlandse én buitenlandse ondernemers graag een keuze hebben voor een bepaalde rechtsvorm. Het buitenland – de VS, Groot-Brittannië, Duitsland – kent bijvoorbeeld wetgeving die vrije beroepers de mogelijkheid geeft hun aansprakelijkheid te beperken. Dergelijke regelingen zouden wij ook goed kunnen gebruiken. Dat is echt een aandachtspunt.’ Helemaal van de baan is de nieuwe personenvennootschap nog niet. Nadat het wetsvoorstel was ingetrokken, nam een groepje praktijkjuristen en wetenschappers onder leiding van de Nijmeegse hoogleraar Martin van Olffen het initiatief om een nieuw wetsvoorstel te schrijven. Ook Zaman neemt deel aan dit overleg.

Het trage wetgevingsproces maakt bovendien dat Nederland achter de feiten aanloopt. Zoals bij de regelgeving rond grensoverschrijdende mobiliteit van ondernemingen. ‘Een ontwerp-wetsvoorstel dat duidelijkheid biedt voor omzetting van een Nederlandse naar een buitenlandse rechtspersoon en vice versa ging begin 2014 in consultatie. Het Nederlandse notariaat past de jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie al wel toe. Nederlandse ondernemers zitten er echt op te wachten. Maar het voorstel ligt nu alweer enige tijd stil.’

DELAWARE

Of bedrijven door deze inertie direct nadeel ondervinden, laat Zaman wijselijk in het midden. Maar hij twijfelt er niet aan dat een frisse, innovatieve kijk op het ondernemingsrecht het Nederlandse bedrijfsleven zeker concurrentievoordelen op zal leveren. Als lichtend voorbeeld noemt Zaman de manier waarop de Amerikaanse staat Delaware het bedrijfsleven tegemoetkomt. Bedrijven (en advocaten) uit de hele VS brengen hun vestigingsplaats én hun transacties graag naar het Noord-Amerikaanse ministaatje, vanwege de *Delaware General Corporation Law*. Deze wet blinkt uit, schrijft Zaman, door zijn eenvoud en gebruiksvriendelijkheid voor bedrijven, waarbij in samenspel met een hooggespecialiseerde rechterlijke macht én een anticipatoire overheid een ‘zekere voorspelbaarheid en rechtszekerheid’ wordt bereikt ‘welke niet door andere rechtssystemen in de VS kan worden geëvenaard’.

Een dergelijke rol zou Nederland binnen Europa ook kunnen spelen, denkt Zaman. Door inefficiënte regelgeving overboord te gooien en ‘wetgeving te maken die voldoet aan beginselen als flexibiliteit, eenvoud, helderheid, [...], doeltreffendheid en praktijkgerichtheid en dat alles tegen aanvaardbare kosten.’ Wetgeving met een visie, zoals ooit het Romeins Recht voor Europa: meer regelend dan dwingend recht, diversiteit, transparantie en verdere deregulering ook binnen het kader van de Europese vrijheid en vestiging zouden daarbij de uitgangspunten moeten zijn.

MONITORINGSCOMMISSIE

Om dit proces te begeleiden, stelt Zaman voor om een zogenaamde Monitoringscommissie in te stellen die de vinger aan de pols houdt van ontwikkelingen in het ondernemingsrecht en daarover periodiek rapporteert. Deze commissie zou breed samengesteld moeten worden met mensen vanuit de ministeries van Veiligheid en Justitie, Economische Zaken en Financiën. Ad-hocleden zouden gevonden

kunnen worden in het bedrijfsleven en de wetenschap.

Een bijzondere rol ziet Zaman ook weggelegd voor de Nederlandse rechterlijke macht. De Ondernemingskamer zou, in navolging van de Delaware *Court of Chancery*, een belangrijke rol kunnen gaan spelen bij nationale en internationale geschillenbeslechting tussen ondernemingen en hun aandeelhouders.

ADVOCARIS

In zijn oratie kijkt Zaman ook kritisch naar de rol van de Nederlandse notaris in het ondernemingsrecht. Die rol is nu te beperkt, vindt de hoogleraar. Ondernemers willen worden geadviseerd door gespecialiseerde juristen en wenden zich daarvoor meestal tot een advocaat, maar die mist de bevoegdheid om de klus uiteindelijk te klaren. De Nederlandse notaris werkt – anders dan collega's in veel andere landen met een Latijns notariaat – al decennialang samen met de advocatuur en is dus minstens zo deskundig op ondernemingsrechtelijk gebied. Als hoeder van rechtszekerheid bekleed met monopolies biedt hij daarnaast, vanuit zijn *Belehrungspflicht*, een breder perspectief op het rechtshandelen van de cliënt. Zaman pleit daarom, naast het huidige systeem, voor samensmelting van beide beroepen naar het voorbeeld van de Duitse *Anwaltnotariat*: een jurist die beide disciplines beheerst. Deze ‘advocaris’ kan een zaak voorbereiden én afwickelen. Zaman: ‘Dat biedt de notaris een meer commerciële, en daardoor ook een onafhankelijker positie. En de discussie over de monopolies van de notaris heb je dan ook minder.’

‘Het ondernemingsrecht als
katalysator voor de economie?’
ISBN-nummer: 9789462510715

‘Netwerken
hoort
erbij’

En
verder

‘Als je vlees nodig hebt, ga je naar de slager, niet naar de bakker’

Jurjen Geert Bakker is kandidaat-notaris bij Rientjes Notariaat in Sneek. Netwerken ziet hij evenzeer als zijn taak als het inhoudelijke werk. Hij doet het met plezier. ‘Vroeger kwam de cliënt naar je toe. Nu moet je hem binnenhalen.’

TEKST Henriette van Wermeskerken | FOTO Truus van Gog

‘Ik ben een geboren en getogen Fries: geboren in Leeuwarden en opgegroeid in Franeker. Ik woon nu in Sneek, maar ben regelmatig in Amsterdam. Mijn vriendin woont daar en ik volg daar de beroepsopleiding. In Amsterdam voel ik me net zo thuis als in Friesland. In december 2013 ben ik op dit kantoor begonnen. Mijn grootvader van moederszijde had in Sneek een scheepswerf. Toen hij overleed, is de nalatenschap hier op kantoor afgewikkeld. Zo ben ik bij Rientjes Notariaat terechtgekomen. Mijn grote doel: notaris worden. Misschien over twintig jaar. Vijfenvertig lijkt mij daarvoor een mooie leeftijd. De afwisseling maakt het zo'n prachtig vak. Geen dag is hetzelfde. Wie het notariaat grijs of kleurloos noemt, weet niet waar hij het over heeft. Op de eerste dag van mijn studentenstage, op een kantoor in Amsterdam Oud-Zuid, wist ik: dit is wat ik wil.’

NETWERKEN

‘Het vak is de afgelopen jaren erg veranderd. Vroeger hoorde je als notaris bij de notabelen. Men had ontzag. Er was een grote afstand tot de cliënten. Nu staat de notaris meer in de maatschappij. Dat is niet minder goed; het is anders. Als notaris moet je in deze tijd veel actiever zijn dan vroeger. Je moet naar de mensen toe, netwerken, zaken binnenhalen. Dat is een omslag die het notariaat moet maken. De inhoudelijke kant van het vak is en blijft belangrijk, natuurlijk. Ik word hier breed opgeleid, we doen alle rechtsgebieden. Familierecht en ondernemingsrecht doe ik het meest, maar daarnaast ook onroerend goed.

Netwerken vind ik net zo belangrijk als het inhoudelijke werk. Een kandidaat-notaris wordt geacht inhoudelijk steeds beter te worden, én daarnaast zaken binnen te halen. Terecht, het hoort erbij. Ik ben er trots op dat ik het afgelopen jaar een grote klant heb binnengehaald. Netwerken vind ik leuk, het voelt nooit als een verplichting. Ik ken intussen veel mensen in deze omgeving. Het worden er steeds meer. Via de ondernemersvereniging, de businessclub van Cambuur waar ik graag vertoef en de Junior Chamber International, waar ik sinds een jaar lid van ben. Ook ga ik naar events als Trade Experience Leeuwarden, dat vroeger de Bedrijven Contactdagen heette.’

MAATSCHAPPELIJK BETROKKEN

‘De Junior Chamber International, de JCI, is een wereldwijde organisatie met 170.000 leden in 120 landen. Het is een netwerkorganisatie voor mensen tot 40 jaar. Wij hebben een kleine 30 leden, onder wie de wereldkampioen bloemschikken. Bij bloemschikken denk je niet direct aan *big business*, maar zij reist de hele wereld rond voor haar werk. De vier pijlers van JCI zijn: *business*, *community*, *training* en *international*. Alle leden zijn maatschappelijk betrokken. De overkoepelende factor is ‘fun’, want het moet wel leuk zijn. Het is per slot van rekening je vrijetijdsbesteding. JCI Sneek is een gezellige club, waar ik veel tijd aan besteed. Afgelopen najaar organiseerde ik een Wine-event, waaraan meer dan honderd mensen meededen. Met de opbrengst hebben we een Sinterklaasfeest met cadeaus georganiseerd voor uit huis geplaatste kinderen.’

SPECIALISATIE

‘Je hoort binnen het notariaat weleens geklaag. Het vrijgeven van de tarieven is natuurlijk een klap geweest. Men is elkaar gaan beconcurreren op prijs, vooral in de vastgoedpraktijk. De crisis zorgde er vervolgens voor dat men elkaar de markt uit probeerde te concurreren. Bij ondernemingsrecht en familierecht speelt de kwestie van de tarieven minder. Notaris Karin Rientjes van dit kantoor is gespecialiseerd in het familierecht, maar ook in het ondernemingsrecht en zij heeft mediation hoog in het vaandel. Voor ingewikkelde kwesties weet men haar altijd te vinden. Hoe specialistischer je kantoor is, hoe minder last je hebt van die concurrentie op prijs.’

RECHTSZEKERHEID

‘Een bv oprichten kan tegenwoordig ook via internet. Ik vind dat geen goede ontwikkeling. In de politiek gaan af en toe stemmen op om de rol van de notaris terug te dringen. Zo vond men dat een vennootschap ook wel zonder notariële tussenkomst opgericht zou kunnen worden. Als je vlees nodig hebt, ga je naar de slager, niet naar de bakker. De bakker kan best een ribeye verkopen, maar ik denk dat je bij de slager beter af bent. De notaris moet aan zijn zorgplicht en zijn *Belehrungspflicht* blijven voldoen. Als notaris kun je je cliënten behoeden voor onverstandige beslissingen. Je wijst ze op de gevolgen van hun keuzes, je waarschuwt, je denkt met ze mee en neemt ze bij de hand. Wat mij betreft wordt het wettelijk verplicht dat de notaris de koopovereenkomst opstelt. In Amsterdam is dat al lange tijd de gebruikelijke praktijk. Er is veel over gediscussieerd, maar de politiek wilde het uiteindelijk niet. Jammer. De rechtszekerheid zou erbij gebaat zijn.’ ■

‘Met openheid voorkom je in de toekomst problemen’

EPN

Zaken rond het familiebedrijf of familievermogen vragen om een goede regeling. De notaris kan daar een belangrijke rol in spelen. Naast het opmaken van juridische stukken kunnen notarissen families gedurende het hele proces begeleiden om tot een familie-erfgoedstatuut te komen. Daarom is het familie-erfgoedstatuut dit jaar het thema van de Vereniging van Estate Planners in het Notariaat (EPN).

‘W

e noemen het bewust niet een familiestatuuat, maar een familie-erfgoedstatuuat. Vaak zal het worden toegepast in een familiebedrijf, maar de bedoeling is heel nadrukkelijk dat het ook een handvat kan bieden bij overig gemeenschappelijk bezit. Bijvoorbeeld een gemeenschappelijk vakantiehuis in Frankrijk’, zegt Joline Kronenburg, kandidaat-notaris bij Van Benthem & Keulen in Utrecht en bestuurslid van de EPN. De EPN wil dat (kandidaat-)notarissen worden gewezen op de mogelijkheden van het statuut. De notaris kan als geen ander de spin in het web zijn bij het familiebedrijf. ‘Wat wij vanuit de EPN merken, is dat de notaris graag betrokken is bij het maken van het eindproduct, maar zich in mindere mate bemoeit

‘Families zijn niet altijd even goed voorbereid op veranderingen’

met het proces dat daaraan voorafgaat. Dat bewustzijn willen we nu creëren.’ Ook Jurgen Geerlings erkent het belang van een goede ‘procesregisseur’. Geerlings is directeur van het IFBK|Instituut voor Familiebedrijfskunde en partner van Mesa Bestuursadviseurs voor het Familiebedrijf. ‘Steeds meer professionals van verschillende disciplines zien in dat ze die rol kunnen vervullen, ook notarissen. Ik juich dat toe. Notarissen zijn goed gepositioneerd dit proces te begeleiden, omdat ze altijd kijken naar het gemeenschappelijk belang van de partijen die ze aan tafel hebben.’

OPENHEID

Geerlings begeleidt zelf ook families. Hij kent de invloed van het familiebedrijf op de Nederlandse samenleving. ‘Ruim twee derde van de bedrijven in Nederland is een familiebedrijf. Een substantiële groep, en dus is het belangrijk rekening te houden met de bijzondere kenmerken die ze vanwege hun familiale betrokkenheid hebben.’ Kronenburg wijst op het belang van openheid. ‘Bij gemeenschappelijk eigendom moet je zaken op tafel leggen.

Met openheid voorkom je in de toekomst problemen. Iedereen kan zelf bepalen aan welke verwachtingen hij of zij kan voldoen.’ Het familie-erfgoedstatuuat kent verschillende verschijningsvormen. Het kan een document van één pagina zijn. Kronenburg: ‘Dit geldt bijvoorbeeld voor het buitenhuis in Frankrijk. Je maakt afspraken wie er wanneer verblijft en wie welke kosten draagt.’ Het statuut wordt complexer als het bijvoorbeeld gaat om de opvolging bij grotere familiebedrijven. Geerlings: ‘Families zijn niet altijd even goed voorbereid op de impact van dergelijke veranderingen. Het proces leert de familie met elkaar in gesprek te zijn over zaken die essentieel zijn voor hoe men met elkaar verdergaat. Als je dat nooit doet en je wordt overvallen door een plotseling overlijden of een koerswijziging, dan is het lastig daar uit te komen. Van tevoren met elkaar in gesprek gaan, is minstens zo belangrijk als de inhoud.’

MOREEL COMMITMENT

Hoe kan een familie-erfgoedstatuuat worden opgebouwd? Kronenburg: ‘Het begint met het filosofische deel. Daarin staan bijvoorbeeld de waarden en visie van de familie van het bedrijf. Waar staan we op dit moment en waar willen we naartoe? In het strategische deel gaat het om juridische aspecten: wie is eigenaar van het bedrijf, mag ieder familielid eigenaar zijn? En ook om financiële zaken. Tot slot volgt het procedurele gedeelte met regelingen over bijvoorbeeld overleg en conflicthantering.’ Belangrijk is dat familieleden ook de vervolgstap nemen. ‘Iedereen moet zijn of haar notariële akten aanpassen op dat wat is afgesproken.’ Daarna volgt de uitdaging om het familie-erfgoedstatuuat levend te houden. Geerlings: ‘Het werk is niet klaar als het familiestatuuat is ondertekend. Het moet worden uitgevoerd, men moet het naleven. Naleving moet je niet juridisch willen afdwingen, het moet voortkomen uit een moreel *commitment* van de familieleden. Dat moet ontspruiten uit het draagvlak dat door het volgen van het proces is gecreëerd. En daar kan de notaris een hele belangrijke rol bij spelen.’ ■

VERENIGINGSNIEUWS

EPN

Twintig deelnemers Grotius Estate Planning

Begin maart is een nieuwe groep met de Grotiusopleiding Estate Planning gestart. De opleiding bestaat uit tien dagen en wordt afgerond met een mondeling examen. Deelnemers die het examen hebben gehaald, worden gecertificeerd lid van de EPN. Het bestuur van de EPN wenst deelnemers veel succes en hoopt de deelnemers die uit het notariaat afkomstig zijn, na afronding van de opleiding als gecertificeerd EPN-lid te mogen verwelkomen!

NRS

Levendige discussie NRS-workshop

Op 10 maart gaf Jan Biemans, hoogleraar Burgerlijk recht aan de Universiteit Utrecht, namens de NRS een workshop over registergoederenrecht en beslag. Hij daagde ruim zeventig deelnemers uit, aan de hand van rechtspraak en casusposities, zich te verdiepen in verschillende praktijkproblemen, al dan niet tegen de achtergrond van een dreigende insolventie. De levendige discussie tussen de deelnemers onderling en Biemans toonde aan hoe complex deze problematiek is en hoezeer expertise hierbij vereist is.

STICHTING IT-NOTARIS

Nieuwe aanmeldingen na workshop

De workshop op 10 maart door voorzitter Jelger de Kroon na de ALV van de KNB bestond uit een gedeelte waarin een korte historie is gegeven van het ontstaan van de IT-notaris en waarom het een belangrijke specialisatie is binnen de beroepsgroep. Daarna werd aan de hand van een praktijkcasus uitgelegd welke rol de IT-notaris kan vervullen met werken met software in de cloud en waaraan een kwalitatieve continuïteitsregeling moet voldoen. De zaal tijdens de workshop zat vol, de evaluatie was ook positief. Na afloop hebben zich direct een aantal nieuwe notarissen aangemeld voor deelname aan de eerstvolgende opleidingsdag op 20 mei.

VASN

Start planning intervisiebijeenkomsten

De groepsindeling van de intervisiebijeenkomsten is bekend en de voorzitters van de groepen zijn geïnstrueerd. Doelstelling is ten eerste het verbeteren van de dienstverlening

en het uitwisselen van kennis en ervaring op het gebied van agrarische aangelegenheden op een notarijskantoor. Een tweede doelstelling is de ontwikkeling en zo nodig codificering van normen waaraan die dienstverlening moet voldoen. Van de VASN-leden wordt verwacht dat ze ten minste één intervisiebijeenkomst per jaar bijwonen. Hiervoor worden 2 PE-punten toegekend.

VMN

Groeiende mediationmarkt biedt kansen

De vraag naar mediation bij conflicten groeit. Conflicten worden door inschakeling van een mediator sneller en efficiënter opgelost. Partijen hoeven niet direct naar de rechter te gaan. Het beroep van mediator is nog niet geregeld bij wet. Wel zijn onlangs in de Tweede Kamer initiatiefwetsvoorstellen behandeld die de notaris kansen bieden zich nog meer als professioneel conflictoplosser te onderscheiden. De VMN ondersteunt haar leden met na- en bijscholingscursussen, eigen vervolgoopleiding tot notariële scheidingsbemiddelaar, intervisiebijeenkomsten, modellen en pr-middelen.

VOC

Veel animo workshop fusie en splitsing in de praktijk

Ruim vijftig ondernemingsrechtsspecialisten verzamelden zich op 26 maart voor de VOC-workshop over fusie en splitsing. De workshops van de VOC vinden plaats op het kantoor van één van de leden, dit keer Pels Rijcken in Den Haag. Onder leiding van Laurens Kelterman, partner bij VBC Notarissen, discussieerden de deelnemers over problemen en uitdagingen waar men in de praktijk bij fusie en splitsing tegenaan loopt. Ook konden er eigen vragen voorgelegd worden. De VOC bedankt Pels Rijcken voor de gastvrijheid en de heer Kelterman voor het verzorgen van de workshop.

CURSUSSEN

EPN

EPN Beroepsopleiding tot Estate Planner

10 september en 26 november 2015
Afstemming van het advies op de onderdelen inkomstenbelasting, successiewet, erfrecht en huwelijksvermogensrecht. Flexibiliteit en zekerheid zijn de toverwoorden tijdens de opleiding. Informatie en aanmelden via epn-notaris.nl onder 'programma'.

NRS

Voorjaarscongres 'Herbestemming/transformatie van onroerend goed'

7 april 2015 Met CEO's van Camelot Europe en Annexum, ervaringsdeskundigen over vastgoedtransformatie, en Tycho Lam, senior docent bestuursrecht aan de Radboud Universiteit. Informatie en aanmelden via www.nrs-notaris.nl onder 'programma'.

STICHTING IT-NOTARIS

Opleidingsdagen van Stichting IT-notaris

20 mei en 18 november 2015
Ook geïnteresseerde (kandidaat)-notarissen die nog geen IT-notaris zijn, zijn welkom. Aanmelding kan via de website www.it-notaris.nl of per mail naar info@it-notaris.nl.

VASN

Inleiding agrarisch recht

19 mei 2015
De cursus biedt de niet-jurist een basisniveau op agrarisch gebied. Ook notarieel juristen die basale kennis op dit gebied willen opdoen, kunnen deelnemen aan de cursus.

VMN

Save the date: alimentatierekenen

22 september 2015
Meer informatie volgt op www.vmsn.nl/informatie-cursussen

VOC

Symposium Personenvennootschappen

23 april 2015
VOC-leden ontvangen 50 euro korting op deelname aan het symposium en betalen slechts 349 euro. Informatie en aanmelden via voc-notaris.nl onder 'bijeenkomsten'.

van Antwerpen Accountancy

HELPT NOTARISSEN ONDERNEMEN

VanAntwerpenAccountancy | Den Haag | Breda | www.notarisaccountants.nl | 088 - 454 00 00

Noord-Dordogne

Genieten in een schitterend (familie-)huis "pierres apparentes"

(270m², 1,22 ha) met alle modern comfort in kalme, historische zetting op 8 km van alle voorzieningen.

Woon- en bijkeuken (24/28 m²), 2 woonkamers (23/50 m²);
étage 3 slaapkamers, 2 badkamers, zolder;
zwembad en parktuin rond meer van 0,9 ha;
aparte garage 2 auto's, met zolder.

Informatie van eigenaar: bessem2@orange.fr

De juiste
slagkracht in uw
executietraject!

Ondernemingsweg 2D
2404 HN Alphen aan den Rijn
T 0172 44 36 34
F 0172 44 36 50
E info@cvi-incasso.nl
I www.cvl-incasso.nl

Ons
nieuwe adres
opzoeken
duurt langer.

Binnen 5 minuten je huis verkocht.

**NIEUWE
LOCATIE**

Rode Hoed
Keizersgracht 102
Amsterdam

Eerste Amsterdamse Onroerend Goed Veiling
Het veilinghuis dat meer biedt.

mva.nl/veiling

Rechtsbijstand aan (kandidaat) notarissen en notariële cliënten

op het gebied van benoemings- en protocol-procedures, notarieel tuchtrecht, dissociaties, aansprakelijkheidsrecht, en notarieel verwante rechtsgebieden, zoals onder meer erfrecht en huwelijksgoederenrecht.

m'n
maaldrink notarissen

Contactpersoon: **Mr G.L. Maaldrink**
Advocaat & Notarieel Jurist (oud-Notaris)
Van Bylandthuis
Benoordenhoutseweg 46, 2596 BC Den Haag
T 070 219 09 09 | M 06 53 163 979
E maaldrink@maaldrinknotarissen.nl
W www.maaldrinknotarissen.nl

Een volwaardige aanpak

Inmiddels is de publiciteitscampagne 'Wie van de drie' over het levenstestament van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) van start gegaan. Advertenties, informerende artikelen en advertorials zijn gemaakt en verschijnen de komende tijd in allerlei magazines. En hebt u wellicht ook al onze radio-commercial gehoord? Alles om het publiek bewust te maken van de noodzaak om de regie in eigen hand te houden voor het geval dat dit door ziekte of ongeval tijdelijk of permanent niet meer gaat.

ONDSCHIEDEN

Naast zakelijke regelingen die getroffen moeten worden, biedt het levenstestament bij uitstek de mogelijkheid ook persoonlijke wensen vast te leggen ten aanzien van 'have en goed'. En niet in de laatste plaats is het ook hét document om medische wilsverklaringen in op te nemen. Een prachtig instrument dus. Ook voor ons (kandidaat-)notarissen. Wij kunnen hiermee onze proactieve betrokkenheid ten aanzien van het wel en wee van onze klant tonen. Een goede bespreking van het levenstestament geeft ons immers alle gelegenheid om ons op dat vlak te onderscheiden van andere (juridische) dienstverleners.

SCHOOLVOORBEELD

Juist bij het levenstestament hoeft niet op de vraag van de klant gewacht te worden, maar zal de notaris die zich bewust is van zijn informerende en adviserende taak uit zichzelf, daar waar hij klantencontact heeft, dit levenstestament onder de aandacht brengen. Ik merk het dagelijks aan mijn tafel. Ik voer geen bespreking meer over testamenten zonder niet ook het levenstestament te berde te brengen. En het verbaast me, maar eigenlijk ook weer niet, hoeveel mensen reageren in de trant van:

'Maar ik heb daar nog nooit van gehoord' en 'U hebt gelijk, het is eigenlijk voor mij nog belangrijker dan mijn testament!'

Ik wil hiermee maar benadrukken: het levenstestament is een gouden kans voor het notariaat en een schoolvoorbeeld van waartoe de KNB er ook voor u is. Hier wordt het collectieve en het publieke belang heel nadrukkelijk gekoppeld.

VOLWAARDIGE AANPAK

Ik deed het al tijdens onze ALV in Houten – maar heb daar niet alle 'notariële oren' kunnen bereiken, hopelijk hier, met deze column, wellicht weer meer 'notariële ogen' –: ik roep u op. Grijp deze kans nu aan. Geef goede, zorgvuldige voorlichting en besteed serieuze aandacht aan het bespreken van deze levenstestamenten. Een levenstestament is geen 'bijproduct', maar verdient naar de samenleving toe een volwaardige aanpak. Ga daarom parallel aan de campagne van de KNB zelf in uw eigen regio aan de slag.

Maak gebruik van het materiaal dat de KNB u aanbiedt, raadpleeg de speciale campagnepagina op de website www.wievandedrie.nl. Zoek de redactie van lokale krantjes en dagbladen op. Organiseer lezingen namens uw kantoor, bijvoorbeeld samen met plaatselijke banken. Houd lezingen in verzorgingscentra, Alzheimercafés. Leg contact met lokale afdelingen van ouderenbonden. Het is niet moeilijk. Neem van mij aan, men wacht op u! Als ik de ontwikkelingen in andere Europese landen zie, met name bij onze oosterburen, waar inmiddels in het *Vorsorgeregister* van de *Bundesnotarkammer* al 2,7 miljoen *Vorsorgevollmachten* zijn geregistreerd, dan staan we aan de start van een mijns inziens grote ontwikkeling. En daar moeten we 'bij zijn' en 'blijven'! ■

Jef Oomen | VOORZITTER KNB

Cursus levenstestament

KNB en EPN organiseren een cursus levenstestament waarin u wordt bijgepraat over de inhoud en de achtergronden van het herziene KNB-model levenstestament. Ook wordt aandacht besteed aan praktische zaken rondom het levenstestament.

Het levenstestament bevat drie basis-ingrediënten: een volmacht voor vermogensrechtelijke zaken, een volmacht voor medische zaken en meer persoonlijke wensen. Juridisch-inhoudelijk zijn met name de eerste twee elementen het waard om nader bekeken te worden.

Aan de orde zullen komen:

- Hoe is de volmacht voor financiële zaken ingericht?
- Welke keuzen zijn daarbij gemaakt en waarom?
- Hoe richt je het toezicht op de uitvoering van het levenstestament in?
- Wat is het gezondheidsrechtelijke kader van de medische volmacht?
- Welke valkuilen zijn er?
- Wat is juridisch bindend en wat niet?
- Hoe gaan artsen om met de medische volmacht?
- Mag ik me als notaris wel bemoeien met medische zaken?

PRAKTISCHE VRAGEN

Naast het juridische aspect zijn er ook vele vragen op praktisch gebied. Die zullen zichtbaar worden gemaakt door acteurs. Voorbeelden van praktische zaken die aan de orde zullen komen, zijn:

De cursus zal worden gehouden in Zwolle, Eindhoven, Houten en Nootdorp in de laatste twee weken van mei.

- Hoe zorg je voor een goede voorbereiding van het gesprek met de cliënt?
- Hoe vorm je je een oordeel over de wilsbekwaamheid van je cliënt zonder je cliënt voor het hoofd te stoten?
- Hoe laat je de cliënt ervaren dat het levenstestament maatwerk is, dat het een akte is waarin zijn wensen zijn neergelegd?
- Wat doe je aan nazorg? Wie moeten allemaal weten dat de cliënt een levenstestament heeft gemaakt? Betrek je de omgeving van de cliënt bij het levenstestament? Hoe doe je dat dan? En mag dat wel in verband met de geheimhouding?
- Als het levenstestament eenmaal wordt uitgevoerd, hoe voer je dan het toezicht uit?

De cursus zal worden gehouden in Zwolle, Eindhoven, Houten en Nootdorp in de laatste twee weken van mei.

Nadere informatie: KNB, cursussen en congressen, telefoon 070 3307125 (cursussen@knb.nl)

KNB plaatst vraagtekens bij doorbelasten kosten toezicht en tuchtrecht

De KNB plaatst vraagtekens bij de gronden die de wetgever gebruikt om de kosten voor toezicht en tuchtrecht door te belasten aan de beroepsgroep. 'De kosten voor tucht en toezicht horen bij de hele maatschappij te liggen en zouden uit algemene middelen betaald moeten worden. Niet alleen bij burgers die gebruikmaken van de notaris,' aldus voorzitter Jef Oomen in een brief aan de Tweede Kamer.

Het wetsvoorstel voert twee gronden aan voor het doorbelasten van de kosten van toezicht en tuchtrecht aan de beroepsgroep. In de eerste plaats zou de beroepsgroep zelf primair voordeel hebben van het wettelijk toezicht en de tuchtrechtspraak en in de tweede plaats zou doorbelasting van de kosten zorgen voor een efficiënte inrichting van kwaliteits- en integriteitsbewaking binnen de beroepsgroepen zelf. Over beide gronden heeft de KNB twijfels.

ECONOMISCHE VOORSPOED

Dit wetsvoorstel betekent dat elke notaris jaarlijks zo'n 3.500 euro extra moet gaan betalen. In het huidige systeem is dit bijna 700 euro. Deze kosten worden doorberekend aan cliënten van de notaris en zorgen daarmee voor een lastenverzwaring voor diegenen die gebruikmaken van de notaris. Terwijl zij niet de enige zijn die van de diensten van de notaris profiteren. 'Een soepel verlopend rechtsverkeer is een voorwaarde voor economische voorspoed en verminderde druk op de rechtspraak levert de maatschappij als geheel voordeel op', zegt voorzitter Oomen in een brief. De Raad van State ondersteunt deze gedachtegang: 'Het toezicht is gericht op bescherming van klanten van de beroepsgroepen tegen een onzorgvuldige behandeling en ter bescherming van de maatschappij tegen misbruik van de van overheidswege toegekende bevoegdheden. Het profijt van het toezicht geldt in die zin ook de maatschappij als geheel.'

‘Notariële functie in Nederland ‘too big to fall’

Zo'n 150 leden waren op 10 maart in Houten aanwezig bij de jaarlijkse ALV van de KNB. Voorzitter Jef Oomen nam het publiek in zijn speech mee door de strategische agenda en visie voor de periode 2015 – 2020. De twee belangrijkste pijlers daarin zijn: organisatie van de dienstverlening en van de notariskantoren, en arbeidsmarkt en beroepsperspectief. Daarnaast gaf hij het startsein voor de nieuwe publiekscampagne van de notariële beroepsorganisatie: ‘Wie van de drie’, waarin het levenstestament centraal staat.

Ook presenteerde de nieuwe KNB-voorzitter enkele resultaten van de enquête die onder de leden is gehouden naar de aantrekkelijkheid van het beroep. De contacten met cliënten

‘Er zal natuurlijk wel het nodige veranderen, maar dat geldt voor alle juridische dienstverleners.’

en het juridische denkwerk worden als meest aantrekkelijke kanten van het vak beschouwd en krijgen gemiddeld een 8,5. Daarnaast laat het te verwaarlozen verschil in antwoorden zien dat het notariaat nog steeds een sterke gezamenlijke cultuur kent en diep geworteld is in de Nederlandse samenleving, aldus Oomen. ‘Naar mijn mening is het notariaat als essentieel systeem onderdeel ten behoeve van de rechtszekerheid ‘too big to fall’ en daarmee

zal de notariële functie niet gauw verdwijnen. Er zal natuurlijk wel het nodige veranderen, maar dat geldt voor alle juridische dienstverleners.’ Tijdens het officiële gedeelte van de ALV werd verder het interactieve jaarverslag getoond. Ook werd het financieel verslag van ordejaar 2013/2014 unaniem aangenomen. In de middag was het woord aan de notariële specialistenverenigingen. EPN, VMSN, VOC, NRS en Stichting IT-Notaris namen de aanwezigen mee in hun specialismen.

KNB Cursusagenda

22 april 2015

Studiedag voor ervaren notariële medewerkers

U wordt door ervaren docenten op de hoogte gebracht van de laatste ontwikkelingen op het gebied van personen- en familierecht, onroerendgoed- en ondernemingsrecht.

23 april 2015

Toegevoegde waarde van de notaris

U leert hoe u zich als notaris positiever kunt profileren. Deze training zal u helpen een meer gedreven en commerciële houding aan te nemen zowel binnen als buiten kantoor.

23 april 2015

Symposium Personenvennootschappen

Tijdens dit symposium wordt u zowel over de huidige status van de personenvennootschap als over de mogelijke nieuwe elementen van een wetsvoorstel geïnformeerd.

19 mei 2015

De notaris als ondernemer

Deze cursus is uitermate geschikt voor notarissen die een gefundeerd inzicht willen in de cijfers en winstgevendheid van hun kantoor én voor kandidaat-notarissen die op afzienbare termijn de ambitie hebben om notaris/ondernemer/manager te worden.

21 mei 2015

Omzetbelasting onroerende zaken

Behandeling onderwerpen aan de hand van de teksten Wet op de omzetbelasting 1968 en de Wet Belastingen van rechtsverkeer in combinatie met praktijkvoorbeelden.

27 mei 2015

Komt een dga bij de notaris (verdieping)

De voor een dga relevante notariële adviestereinen zullen diepgaander en in hun onderlinge verband aan de orde worden gesteld, waarbij de fiscaliteit een flink deel van de behandeling in beslag neemt.

2 en 9 juni 2015

Testamenten maken

Het nieuwe erfrecht in theorie beheersen is één. De materie praktisch kunnen toepassen is twee. Deze laatste vaardigheid zal de rode draad zijn tijdens deze cursus.

.....
Dit is slechts een selectie uit het totale cursusaanbod. Voor meer informatie, inschrijven en het complete opleidingsaanbod: KNB, cursussen en congressen, telefoon 070 3307125, cursussen@knb.nl of NotarisNet/Opleidingen
.....

Nu is er de *BNApp!*

BNA Bureau Notariaat & Advocatuur Meesters in accountancy

Accountancy is ons vak, het notariaat ons specialisme

BNA is in 1987 als administratiekantoor voor het notariaat begonnen. Nu ruim 25 jaar later zijn wij uitgegroeid tot de grootste branche-accountant binnen het Notariaat. Bureau Notariaat & Advocatuur is:

- Financiële administratie
- Fiscaal advies & aangiften
- Bedrijfsvergelijking
- Managementinformatie
- Jaarrekening & advies
- Salarisadministratie
- Hulp bij ontslagprocedures
- Opvolging & ondernemingsplannen

Wij helpen u graag bij het tactisch schaakspel dat de notariële onderneming tegenwoordig is. Wij zijn uw Branche-Accountant!

Oude Utrechtseweg 26-28, 3743 KN Baarn
Postbus 1008, 3740 BA Baarn

T: 035 693 64 44
F: 035 693 95 55

info@bna-lodder.com
www.deNotarisPraktijk.nl

Raat notariaat
personeelsadvies

- Vacatures
- Werving & Selectie
- Interim personeel
- (team) Coaching
- Outplacement
- HR advies
- Opvolging

www.raatnotariaat.nl
info@raatnotariaat.nl
(055) 576 2669 - 0650522763

VAN WEEGHEL DOPPENBERG KAMPS
NOTARISSSEN | JURISTEN | ADVISEURS

SPECIALISTEN VOOR GRENSOVERSCHRIJDENDE ZAKEN
NEDERLAND - DUITSLAND

- individuele adviezen voor ondernemer, particulier en adviseur
- gespecialiseerde juristen
- gekwalificeerde taalkennis
- internationaal netwerk

TELEFOON +31 (0)314 37 22 22 | E-MAIL info@vwdknotarissen.nl
INTERNET vwdknotarissen.nl vwdknotarissen.de
BEZOEKADRES Kappelleweg 1-3, 7001 CE Doetinchem

AKSOS

de Velde Harsenhorst

- Administratie
- Salarissen
- Belastingen
- Rapportages
- Accountancy
- Advies

H.R. de Velde Harsenhorst FA
drs. K. de Lange AA

AKSOS
Financial Services

Voor notariaat en advocatuur...

...flexibiliteit in capaciteit

Groningen - Leeuwarden - Zwolle
www.aksos.nl - afs@aksos.nl - Tel. 038-4524280

KNB blij met rol notaris bij CAHR

De KNB is blij met de belangrijke rol die de notaris krijgt bij het centraal aandeelhoudersregister (CAHR). Dit heeft de KNB het ministerie van Economische Zaken laten weten in haar reactie op de consultatie. Ook de beslotenheid van het register stemt de beroepsorganisatie tevreden.

In haar reactie, die mede namens de Vereniging van Notarieel Ondernemingsrecht Specialisten (VOC) is uitgegaan, verwijst de KNB ook naar het advies dat de Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht (GCV) over het voorontwerp heeft uitgebracht. De KNB en de VOC hebben zich achter dit advies gesteld.

BESLOTEN REGISTER

Het CAHR wordt alleen toegankelijk voor bepaalde overheidsinstellingen ten behoeve van controle-, toezichts-, handhavings- en opsporingsdoelstellingen en voor het notariaat

Ook de beslotenheid van het register stemt de beroepsorganisatie tevreden.

ten behoeve van recherchewerkzaamheden. De KNB heeft deze vorm van beslotenheid steeds bepleit in het belang van de privacy van de in het CAHR geregistreerde aandeelhouders, vruchtgebruikers en pandhouders. Om duidelijk te maken wie recht heeft op welke informatie gaat de KNB ervan uit dat de toegang tot het CAHR wordt gereguleerd met een autorisatieregeling.

ADMINISTRatieve LASTEN EN KOSTEN

Met de invoering van het CAHR wordt het vennootschappelijk aandeelhoudersregister niet afgeschaft. Hierdoor moeten bepaalde gegevens over aandelen en aandeelhouders dubbel worden geregistreerd. De KNB vindt dat dit register moet worden afgeschaft om administratieve lasten en kosten te verminderen. De notariële beroepsorganisatie is nog in overleg met de Kamer van Koophandel (KvK) over de wijze waarop notarissen de gegevens die in het CAHR geregistreerd staan, gaan opgeven aan de KvK. Hierbij zal zo veel mogelijk moeten worden aangesloten bij de bestaande werkprocessen van het notariaat, zodat zo min mogelijk extra handelingen nodig zijn om opgaven aan het CAHR te kunnen doen.

Per 1 juli: 'In naam van de Koning'

Vanaf 1 juli moet er als aanhef op dwangbepalingen, grossen en dergelijke stukken staan 'In naam van de Koning'. Dit vervangt het ouderwetse 'In naam des Konings' dat voorheen als aanhef werd gebruikt.

Op 1 januari van dit jaar is de Verzamelwet Veiligheid en Justitie in werking getreden. In het inwerkingtredingsbesluit was een aantal bepalingen nog niet in werking gesteld. Zoals de bepaling die de verplichte aanhef wijzigt van 'In naam des Konings' in het modernere 'In naam van de Koning'. Die regel gaat nu dus op 1 juli in.

Nadere informatie: KNB, Nynke Janssen, telefoon 070 3307155

COLOFON

Notariaat Magazine is een uitgave van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en publiceert nieuws en achtergronden over onderwerpen die het notariaat raken. Bij de KNB zijn ruim 1.300 notarissen en 1.650 kandidaat-notarissen aangesloten. Het blad wordt in een oplage van ruim 5.000 exemplaren verspreid onder KNB-leden en externe relaties. Notariaat Magazine verschijnt eenmaal per maand, met uitzondering van de maand augustus. De redactie van Notariaat Magazine is onafhankelijk en werkt op basis van een redactiestatuut. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven en opinies in te korten.

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
Spui 184
Postbus 16020
2500 BA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3307111

Redactie: Mechtelt Lindenhovius (hoofdredacteur), Jessica Hendriks (redacteur), Joris Drost (redacteur), Clemens van Gessel (correctie),
Telefoon 070 3307170, **e-mail** nm@knb.nl

Aan dit nummer werkten mee:
Roel Ottow, Tatiana Scheltema, Jolanda aan de Stegge, Berdine Vos-Vegter, Henriette van Wermeskerken

Redactieraad: Wouter Burgerhart, Bart van Gemert, Steven ten Hagen, Mark Jonker Roelants, Joyce Leemrijse, Hens Meengs, Anne-Marie Snel, Nora van Oostrom-Streep en Mariska Dalmijn-Verkooijen

Foto's: Truus van Gog
Omslag: Truus van Gog

Vormgeving:
Okapi. Corporate Identity Atelier

Uitgever: Sdu Uitgevers,
Peter Frissen
Prinses Beatrixlaan 116
2595 AL 's-Gravenhage
Postbus 20025
2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789571

Druk: Drukkerij Senefelder Misset, Doetinchem

Abonnementen: De abonnementsprijs bedraagt 116,03 euro per jaar (excl. btw en incl. administratie- en verzendkosten), prijswijzigingen voorbehouden

Abonnementenadministratie:
Sdu Klantenservice
Postbus 20014, 2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789880, fax: 070 3789783

Vanwege de aard van de uitgave, gaat Sdu uit van een zakelijke overeenkomst; deze overeenkomst valt onder het algemene verbintenissenrecht.

Advertentie-acquisitie: Sdu Mediasales, Marieke van Wezel
telefoon: 070 3780705
e-mail: m.v.wezel@sdu.nl

ISSN: 1568-4121

© KNB/Sdu Uitgevers
Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden vervoerd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de KNB. De bij toepassing van art. 16B en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopieën, dienen te worden voldaan aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW te Amstelveen. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

Kamer weigerde verlenging waarneming ten onrechte

Uitspraak: *gegrond*

Casus

Op 1 februari 2013 is notaris N op eigen verzoek ontslagen uit zijn ambt. N verkoopt de aandelen van de notarispraktijk-bv voor een aanzienlijke prijs aan kandidaat-notaris K, en K krijgt voor een jaar de waarneming. Het kantoor staat bekend als prijsvechter en heeft 29 werknemers. De kamer verlengt de waarneming tweemaal tot 1 december 2014, de tweede keer onder de voorwaarde dat K de kamer een kopie stuurt van zijn brief aan de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) waarin hij verzoekt om benoeming tot notaris in het vacante protocol.

De voorzitter van de Commissie toegang notariaat laat K in november weten dat de commissie negatief zal adviseren op zijn benoemingsverzoek. K trekt zijn verzoek in en laat weten een ander bedrijfsmodel te gaan voeren, en hij zal een gewijzigd ondernemingsplan indienen.

K verzoekt om verlenging van de waarneming, maar de plaatsvervangend voorzitter van de kamer weigert deze. Bij beslissing van 28 november benoemt de voorzitter van de kamer kandidaat-notaris W tot waarnemer voor een jaar, benoemt kandidaat-notaris X tot waarnemer van W, stelt de beloning van W en X op 200 euro per uur en voor de overige in te schakelen juristen op 150 euro per uur, alles voor rekening en risico van K, inclusief de kosten voor in te schakelen deskundigen voor de beoordeling van de administratie en het automatiseringssysteem.

Het bezwaar

K bestrijdt de beslissingen van de kamer. Hij voert aan dat het kantoor de vastgestelde honoraria niet kan dragen en verzoekt verlaging naar 145 euro voor W, 115 euro voor X en 95 euro voor de overige juristen. Deze kosten moeten op grond van artikel 29a aanhef en onder b Wet op het notarisambt (Wna) en artikel 28 aanhef en onder e Wna voor rekening en risico van N als de vervangen notaris komen. Verder zijn de voorzitter van de commissie en de plaatsvervangend voorzitter van de kamer dezelfde persoon,

hetgeen vraagtekens bij de zorgvuldigheid van de besluitvorming zet. Bovendien is sprake van willekeur omdat de kamer geen redenen geeft die verlenging van de waarneming zou verhinderen. K heeft de kritiek van de commissie opgevolgd en inmiddels een nieuw benoemingsverzoek met gewijzigd ondernemingsplan ingediend.

Het oordeel

• Over de verlenging van de waarneming Niet is gebleken dat K zijn taak en verantwoordelijkheid als waarnemer niet naar behoren heeft vervuld of kon blijven vervullen. Over de noodzaak tot het nemen van maatregelen om te voorkomen dat het nakomen van de voorlichtingsplicht in het gedrang komt door het moeten passeren van een te groot aantal akten in betrekkelijk korte tijd, alsmede de aard van die maatregelen, bestaat geen verschil van mening tussen K en W. Ter zitting is ook gebleken dat K ook daadwerkelijk reeds verscheidene maatregelen heeft genomen. Verder is niet gebleken dat de praktijkvoering of organisatie van het kantoor onder het waarnemerschap van K zodanig is geweest dat het hem niet kan worden toevertrouwd daaraan leiding te geven. K heeft bovendien, na bekend te zijn geworden met de bezwaren van de Commissie toegang notariaat, zijn ondernemingsplan, waarover overigens een positief advies was verkregen door de Commissie van deskundigen notariaat, aangepast en een nieuw verzoek tot benoeming ingediend. Het hof heeft voorts nog geen reden om aan te nemen dat dit verzoek kansloos is. Uit de bestreden beslissing blijkt niet waarom de kamer geen aanleiding heeft gezien de waarneming te verlengen. Dit bezwaar is dus gegrond.

Het hof vernietigt die beslissing van de kamer. Daarmee is de waarneming niet verlengd, omdat de kamer geen onthefing heeft verleend van de maximale duur van de waarneming. De bevoegdheid die de kamer toekomt om onthefing te verlenen, komt in beroep toe aan het hof. Het hof acht een bijzonder geval aanwezig dat rechtvaardigt onthefing te verlenen en zal de waarneming daarom verlengen met een jaar.

De waarnemingen van W en X eindigen op 21 februari 2015.

• Over de aanpassing van de tarieven In zijn uitspraak van 19 maart 2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:BZ4897, heeft het hof overwogen dat het redelijk is dat aan de waarnemer in een situatie van een 'zware' waarneming ten laste van de vervangen notaris (of diens erfgenamen) een uurtarief wordt toegekend van 150 euro exclusief omzetbelasting, te berekenen op basis van de uren die de waarnemer op het waargenomen kantoor aanwezig is, en dus niet over diens reistijd (onverminderd het recht op een redelijke reiskostenvergoeding). Het hof heeft daarbij in aanmerking genomen dat het gebruikelijke uurtarief dat een notaris aan zijn opdrachtgevers in rekening brengt veelal hoger is, maar dat gewoonlijk, in tegenstelling tot de onderhavige situatie, niet alle uren die een notaris op zijn kantoor doorbrengt declarabel zullen zijn. Daaraan voegt het hof thans toe dat in het gebruikelijke uurtarief mede is begrepen de vergoeding van de (kantoor) kosten van de notarispraktijk, welke kosten in dit geval niet ten laste van het honorarium komen. De voorzitter heeft een hoger uurtarief vastgesteld gezien de complexiteit van de werkzaamheden als waarnemers. Ter zitting in hoger beroep is van die complexiteit niet gebleken. Kenmerkend voor de onderhavige notarispraktijk is slechts dat veel akten worden gepasseerd, maar dat rechtvaardigt op zichzelf geen hoger honorarium. Het hogere honorarium heeft in het onderhavige geval ook geleid tot het onredelijke resultaat dat over één maand, te weten december 2014, een bedrag van in totaal 68.925,04 euro, exclusief btw, aan honorarium is gedeclareerd. Het hof stelt het honorarium voor W en X vast op 150 euro per uur en voor de overige notarieel juristen op 100 euro per uur.

• Over de draagplicht van de kosten Wat betreft het dragen van deze kosten overweegt het hof: de kennelijke bedoeling van de wettelijke regeling is dat het honorarium wordt betaald uit de praktijk die door de waarneming wordt voortgezet. In dit geval wordt de praktijk gedreven door de rechtspersoon waarvan alle aandelen aanvankelijk in handen waren van de vervangen notaris, maar thans in handen zijn van K. Het hof zal op dit punt de beslissing van de voorzitter daarom opnieuw formuleren, zodat de

waarneming zal plaatsvinden voor rekening en risico van de notarispraktijk van die rechtspersoon.

Het hof vernietigt de beslissing van de kamer

*Hof Amsterdam 17 februari 2015
ECLI:NL:GHAMS:2015:413*

Opmerking

Het hof gaat niet in op de opmerking van K dat de voorzitter van de Commissie toegang notariaat en de plaatsvervangend voorzitter van de kamer dezelfde persoon is. De KNB heeft een herzieningsverzoek aan het hof gedaan op grond van nadere informatie uit de audits en onjuiste wetstoepassing wat betreft de verlening van ontheffing van de beperking van de duur van de waarneming van een jaar.

Notaris mag niet meewerken aan verwatering van aandelen

Uitspraak: *gegrond met oplegging van een maatregel*

Casus

Klagers A, B en C zijn de kinderen van mevrouw D. Samen met E richtte zij in 2006 investeringsmaatschappij Meromi Holding BV (Meromi) op, waarvan aanvankelijk E enig bestuurder was. In 2006 heeft de Delta Onroerend Goed B.V. (Delta), waarvan E indirect enig aandeelhouder en bestuurder was, bijna 26 miljoen euro geïnvesteerd in de Stichting Slotervaartziekenhuis te Amsterdam. D was sinds oktober 2006 voorzitter van de Raad van Bestuur van het ziekenhuis. Op 1 juni 2007 is een akte gepasseerd waarbij Stichting Slotervaartziekenhuis is omgezet in een bv, waarbij de zeggenschap en alle aandelen in handen kwamen van Meromi. Delta, klager C en Jeemer B.V. (Jeemer) hielden respectievelijk 16,66 procent, 16,66 procent en 66,66 procent van de aandelen in Meromi. Klagers A, B en E hielden respectievelijk 24,5 procent, 24,5 procent en 51 procent van de aandelen in Jeemer.

Eind december 2012 overlijdt E. Zijn broer F is benoemd tot executeur. De twee zonen van F, G en H, zijn de erfgenamen. G (en later H) wordt bestuurder van Meromi, Delta en Jeemer.

Ten aanzien van Jeemer en Delta gold een aanbiedingsplicht om de aandelen in Meromi aan de andere aandeelhouders aan te bieden.

De toenmalige advocaat van klagers bericht, naar aanleiding van het verzoek van A, B en C de aandelen in Meromi en Jeemer aan hen aan te bieden, dat hij het niet wenselijk vindt dat zij die aandelen verwerven.

Vervolgens raakte het ziekenhuis in continuïteitsproblemen. In maart 2013 besluit G als bestuurder van Meromi de statuten van het ziekenhuis te wijzigen en om voor een bedrag van 5 miljoen euro 6 procent cumulatief preferente aandelen met een nominale waarde van elk 1 euro uit te geven aan Delta. N passeert deze akte in maart 2013. Als gevolg daarvan houdt Delta sindsdien 99,64 procent en Meromi 0,36 procent van de aandelen in het ziekenhuis.

De aandelen van Jeemer en Delta in Meromi worden alsnog aangeboden. Klagers starten in juni 2013 een procedure bij de Ondernemingskamer, die nog loopt.

De klacht

Hangende een verplichte aanbiedingsplicht van de aandelen aan klagers heeft N partijdig bij de statutenwijziging en aandelenemissie geadviseerd waardoor aanzienlijk financieel nadeel is ontstaan bij klagers.

Het verweer

N voert aan dat, indien er ruis was op twee niveaus boven het Slotervaartziekenhuis die kenbaar was bij de notaris, er op de notaris in bepaalde omstandigheden een extra zorgplicht kan rusten. In dit geval was die extra zorgplicht volgens de notaris niet nodig, omdat de ruis niet kenbaar was bij de notaris, de notaris heeft gehandeld in het belang van het Slotervaartziekenhuis en alle relevante organen uitdrukkelijk akkoord gingen. De emissie- en conversieregeling was zo gestructureerd dat deze ook uitdrukkelijk de belangen van de enig aandeelhouder (Meromi) waarborgde. Dus zelfs als de

Op NotarisNet zijn naast bovenstaande uitspraken ook andere tuchtuitspraken te lezen. Nadere informatie: KNB (nm@knb.nl)

notaris op de hoogte was geweest van de discussie over de aanbiedingsverplichtingen op twee niveaus boven het Slotervaartziekenhuis – hetgeen niet het geval was – was dit geen reden geweest voor de notaris om zijn ministerie te weigeren. Een dergelijke weigering zou, gezien de urgentie om direct in te grijpen bij het Slotervaartziekenhuis, zelfs onrechtmatig geweest zijn jegens het Slotervaartziekenhuis.

Het oordeel

Door de emissie is het belang van de aanbiedingsplicht terzijde geschoven. De kamer oordeelt dat de notaris, gezien het aan de emissie voorafgaande feitencomplex en de ook voor de notaris kenbare turbulente fase waarin het Slotervaartziekenhuis zich bevond, er blijk van had moeten geven dat hij op enig moment oog heeft gehad voor de belangen van andere aandeelhouders van Meromi en van de aandeelhouders daarboven. Niet is vast komen te staan of de notaris zich voldoende heeft afgevraagd wat de effecten waren van de emissie voor de andere aandeelhouders. De notaris had moeten onderzoeken wat de consequenties voor de aandeelhouders van Meromi zouden kunnen zijn c.q. zich rekenschap dienen te geven van de belangen van Jeemer. De kamer concludeert dat de notaris zich onvoldoende heeft gekwetend van de in dit geval op hem rustende extra zorgplicht. Nu N enkel oog heeft gehad voor het belang van het Slotervaartziekenhuis en niet voor de andere aandeelhouders heeft de notaris niet gehandeld als een zorgvuldig en onafhankelijk notaris.

De notariskamer legt de maatregel waarschuwing op

*Kamer voor het notariaat Den Haag
11 februari 2014
ECLI:NL:TNORBDHA:2015:5*

Opmerking

De notaris had moeten onderzoeken of er geen belangen van bovenliggende aandeelhouders werden geschaad. De kamer gaat er verder niet op in hoe ver de inlichtingenplicht aan die aandeelhouders reikt; voorstelbaar is dat de notaris zich er in ieder geval van vergewist dat die aandeelhouders deugdelijk worden geadviseerd.

PERSONALIA

Recent benoemd tot notaris

Amstelveen (protocol mr. H. Bellaar)
mr. P.J. van de Kar, kandidaat-notaris
(1999) m.i.v. 4 juni 2015;
Moerdijk (protocol mevrouw mr. J.D.M. de
Rooij) **mr. M.C. Stout**, kandidaat-notaris
(2008).

Aangewezen tot toegevoegd notaris

Amsterdam (protocol mr. B.J. Kuck)
m.i.v. datum beëdiging **mr. W. ten Hove**;
Amsterdam (protocol mr. J.C.C. Paans)
m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr.
C.S.G. de Witt Wijnen-Guman**;
Purmerend (protocol mr. R. Cremers)
m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr.
N.E.C. van der Heijden-Greven**.

Eervol ontslag op verzoek

mevrouw **mr. M.E.C. Kuipéri**, notaris
te *Amsterdam*, m.i.v. 1 april 2015;
mr. A.W.C. van Susante, notaris te *Best*,
m.i.v. 4 mei 2015;
mevrouw **mr. H.A.M. Stuijt**, notaris
te *Amsterdam*, m.i.v. 1 juni 2015;
mr. G.W.Ch. Visser, notaris te
Amsterdam, m.i.v. 1 mei 2015;
mr. A.J. Hoogendoorn, notaris
te *Haarlem*, m.i.v. 1 mei 2015;
mr. H. Bellaar, notaris te *Amstelveen*,
m.i.v. 4 juni 2015.

Ontslag in verband met het bereiken wettelijke leeftijdsgrens

mr. R. Pfeiffer, notaris te *'s-Gravenhage*,
m.i.v. 1 april 2015.

Toewijzing protocol

De staatssecretaris van Veiligheid en
Justitie heeft op grond van artikel 15
van de Wet op het notarisambt besloten
het protocol en de overige notariële
bescheiden van mr. M. Lampe, tot
1 januari 2014 notaris in de gemeente
Rotterdam, m.i.v. 15 maart 2015 toe te
wijzen aan **mr. R.J.M. van Heeswijk**,
notaris te *Rotterdam*.

Cynthia de Witt
Wijnen-Guman

Kanocolumn

Pensioen. Wat moeten we doen?

Net als de kanocolumnist uit de vorige
editie van het *Notariaat Magazine* ben ik
niet gelukkig met mijn pensioen. Wat mij
betreft, is dit echter niet per se gelegen
in de verplichtstelling, maar meer in de
inhoud van de pensioenregeling. Ik (en
met mij vele anderen) heb het idee dat
ik veel te veel betaal en veel te weinig
ga ontvangen. De verhouding lijkt zoek.
Zeker nu er, sinds de laatste wijziging van
de pensioenregeling, ineens solidariteit is
ingevoerd. Deze solidariteit zorgt ervoor
dat jonge deelnemers (kandidaten) de
ouderen (vaak notarissen) sponsoren.
Ook bouwen we een riant partnerpen-
sioen op. Terwijl ons beroep vervrouwe-
lijkt en het dus voornamelijk mannen
zijn die aanspraak zullen gaan maken
op dat partnerpensioen.

EIGEN POTJE

Zowel solidariteit als een verplicht hoog
partnerpensioen is in mijn ogen nogal

archaisch. Ik wil graag een eigen potje
opbouwen waar ik zelf geld in stop, dat
vervolgens goed wordt belegd en waar
ik dan later pensioen uit ontvang (en ja,
mijn partner krijgt gerust ook wat).

GELUKKIG

Het afschaffen van de verplichtstelling
maakt dat je zelf een door jou gewenst
pensioen kunt gaan regelen. Dat is
natuurlijk een groot voordeel. Maar een
groot nadeel is er ook. Zou je werkgever
dan nog (minstens) 50 procent mee
willen betalen? Nu is dat een verplichting,
maar straks zul je daar op individuele
basis over moeten onderhandelen.
Veel grotere kantoren hebben nu al een
regeling voor hun advocaten waar dan
ook de (kandidaat-)notarissen in onder-
gebracht kunnen worden. Zij zullen en
masse het notarieel pensioenfonds (SNPF)
verlaten. Ik vraag me af of het SNPF dan
nog wel bestaansrecht heeft. Zo niet, dan

zijn de kandidaten van kleinere kantoren
aangewezen op individuele contracten bij
verzekeraars. Het is de vraag of we dan
wel gelukkig worden van ons pensioen.

Kano

*Drie kandidaat-notarissen schrijven bij
toerbeurt de Kanocolumn. Elke maand doet
een van hen verslag van de belevenissen en
ervaringen als kandidaat-notaris. Om vrijuit
te kunnen schrijven, ondertekenen ze de
column slechts met 'Kano'.*

*“Gaat uw cliënt emigreren?
Hou rekening met de
komst van de Europese
Erfrechtverordening”*

Prof. mr. Freek Schols

HOGLERAAR PRIVAATRECHT, I.H.B.

NOTARIEEL RECHT, RADBOUD UNIVERSITEIT

EN ESTATE PLANNER

[Lees meer op verderdenken.nl](http://verderdenken.nl)

Verder denken over erfrecht

Prof. mr. Freek Schols verzorgt dit jaar voor het CPO de cursussen:

- Nieuw internationaal Erfrecht
- Erfrecht/Huwelijksvermogensrecht actueel
- Pensioen, huwelijkse voorwaarden en echtscheiding
- Erfrecht voor advocaten

U kunt zich ook aanmelden voor de cursus:

- Actualiteiten Personen- en familierecht

Kijk voor meer informatie op www.cpo.nl

Voor scherpe denkers.

Verder denken • Scherper zijn

Centrum voor Postacademisch Juridisch Onderwijs

Slimme software voor de notariële praktijk...

U kent **assyst** van Devoon? Met onze software handelt u vrijwel papierloos al uw zaken af, waarbij veel standaardwerkzaamheden volledig automatisch gaan. Uw kantoor gaat sneller en efficiënter werken, waardoor u kosten bespaart.

assyst®

www.devoon.nl

Devoon BV | Reeuwijkse Poort 305a | 2811 NV Reeuwijk
Telefoon 0182-39 99 94 | info@devoon.nl

ict concept.

...altijd en overal probleemloos te gebruiken

Met de cloud diensten van ICT Concept kunt u **assyst** overal gebruiken waar een internetverbinding is. Op uw kantoor, thuis, bij een cliënt of onderweg... met een paar klikken hebt u veilig toegang tot uw volledige systeem.

T 088 002 84 82
www.ict-concept.nl

Amersfoort Amsterdam Eindhoven
Joure Oosterhout Rotterdam